

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра міжнародних відносин та регіональних студій

МАТЕЮК ЮЛІЯ ВАСИЛІВНА

**ПРОБЛЕМАТИКА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В
ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини»

Робота на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

Науковий керівник:

РОМАНЮК НАТАЛІЯ ІВАНІВНА

кандидат географічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № 12

засідання кафедри міжнародних

відносин і регіональних студій

від 21 травня 2024 р.

Завідувач кафедри

_____ проф. Коцан Н.Н.

Луцьк 2024

АНОТАЦІЯ

Матеюк Ю.В. Проблематика російсько-української війни в діяльності міжнародних організацій.

Рукопис. Випускна робота бакалавра за спеціальністю Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, ОПП Міжнародні відносини Волинський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2024. – 69 с. – укр.

Бакалаврська робота присвячена темі російсько-української війни в діяльності міжнародних організацій. Метою дослідження є вивчення діяльності Організації Об'єднаних Націй, Європейського Союзу і Організації Північноатлантичного договору в контексті російсько-української війни та їх реакції на агресію Росії в Україні.

В процесі написання бакалаврської роботи розглянуто теоретико-методичні основи діяльності міжнародних організацій. Під час дослідження з'ясовано, що міжнародні організації – це союзи, учасниками яких є держави або інші суб'єкти міжнародних відносин, що створюються для співробітництва та колективного вирішення глобальних проблем. Діяльність міжнародних організацій передбачає виконання певних функцій, що зумовлені їхніми цілями.

В роботі досліджено передумови та цілі учасників російсько-української війни, охарактеризовано основні події війни та її наслідки. Зроблено висновок про те, що Росія проводить агресивну загарбницьку політику щодо України, намагається знищити суверенітет нашої держави і перетворити її на адміністративно-територіальну одиницю Росії. Україна, у відповідь, намагається відстояти свій суверенітет, захистити своїх громадян і зберегти територіальну цілісність.

Виявлено, що російська агресія проти України почалася в 2014 р. з незаконної анексії Криму та продовжилася підтримкою сепаратистських рухів у Донецькій та Луганській областях, а в 2022 р. конфлікт переріс у повномасштабну війну, що супроводжувалося широкомасштабним вторгненням. Зроблено висновок про те, російська агресія проти України стала серйозним викликом не лише для нашої держави, а і для всього цивілізованого світу.

У бакалаврській роботі досліджено реакцію ООН, ЄС і НАТО на російсько-українську війну та їх діяльність у протидії російській агресії. ООН засудила дії Росії в Україні, але продемонструвала вкрай обмежені можливості у протидії російській агресії, в першу чергу, через те, що Росія є постійним членом Ради Безпеки ООН.

ЄС не лише засудив агресивні дії Росії в Україні, але й через різні форми політичної, фінансової та технічної підтримки відіграє вирішальну роль у допомозі Україні протистояти російській агресії. ЄС допомагає мобілізувати міжнародну підтримку та сприяти діалогу і співпраці у вирішенні конфлікту, що триває на території України.

Країни-члени НАТО теж засуджують дії Росії в Україні, надають їй військову, фінансову і гуманітарну допомогу, однак обережні у своїх діях, оскільки не хочуть бути втягнутими у пряме військове протистояння з Росією.

Бібліогр. – 113.

Ключові слова: російсько-українська війна, Росія, Україна, ООН, ЄС, НАТО, збройна агресія.

ABSTRACT

Mateyuk Y.V. The problem of the Russian-Ukrainian war in the activities of international organizations.

Manuscript. Bachelor's Thesis in International Relations,
Public Communications and Regional Studies, EPP International Relations
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, 2024. - 69 p. - Ukrainian

The bachelor's thesis is dedicated to the topic of the Russian-Ukrainian war in the activities of international organizations. The research aims to study the activities of the United Nations, the European Union, and the North Atlantic Treaty Organization in the context of the Russian-Ukrainian war and their reactions to Russia's aggression in Ukraine.

During the writing of the bachelor's thesis, the theoretical and methodological foundations of the activities of international organizations were considered. It was found that international organizations are unions whose members are states or other subjects of international relations, created for cooperation and collective resolution of global problems. The activities of international organizations involve performing certain functions determined by their goals.

The thesis examines the prerequisites and goals of the participants in the Russian-Ukrainian war and describes the main events of the war and its consequences. It is concluded that Russia is pursuing an aggressive policy of annexation towards Ukraine, seeking to destroy the sovereignty of our state and turn it into an administrative-territorial unit of Russia. In response, Ukraine is trying to defend its sovereignty, protect its citizens, and preserve its territorial integrity.

It was found that Russian aggression against Ukraine began in 2014 with the illegal annexation of Crimea and continued with support for separatist movements in the Donetsk and Luhansk regions, and in 2022 the conflict escalated into a full-scale war accompanied by a large-scale invasion. It is concluded that Russian aggression against Ukraine has become a serious challenge not only for our state but for the entire civilized world.

The thesis examines the reaction of the UN, EU, and NATO to the Russian-Ukrainian war and their activities in countering Russian aggression. The UN condemned Russia's actions in Ukraine but demonstrated extremely limited capabilities in countering Russian aggression, primarily because Russia is a permanent member of the UN Security Council.

The EU not only condemned Russia's aggressive actions in Ukraine but also plays a decisive role in assisting Ukraine in countering Russian aggression through various forms of political, financial, and technical support. The EU helps mobilize international support and promote dialogue and cooperation in resolving the conflict in Ukraine.

NATO member countries also condemn Russia's actions in Ukraine, and provide military, financial, and humanitarian assistance, but are cautious in their actions as they do not want to be drawn into direct military confrontation with Russia.

Bibliografy - 113.

Keywords: Russian-Ukrainian war, Russia, Ukraine, UN, EU, NATO, armed aggression.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	7
1.1. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародних відносин.....	7
1.2. Стан дослідження проблеми в сучасній науковій літературі.....	12
1.3. Основні методи дослідження діяльності міжнародних організацій...	14
РОЗДІЛ II. РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ЯК ЗАГРОЗА МІЖНАРОДНІЙ БЕЗПЕЦІ.....	17
2.1. Цілі учасників російсько-української війни.....	17
2.2. Ключові події російсько-української війни.....	23
2.3. Наслідки російсько-української війни.....	28
РОЗДІЛ III. ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ... 	32
3.1. Роль ООН у врегулюванні російсько-української війни... ..	32
3.2. Діяльність ЄС у протидії збройній агресії Росії	40
3.3. Основні форми співпраці НАТО й України з метою відвернення російської загрози.....	49
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57

ВСТУП

Актуальність дослідження. Конфлікт між Росією та Україною має значний вплив міжнародну безпеку, спричиняє нестабільність в Європі та підвищує ризики ескалації конфлікту до більш широкого військового зіткнення, що може залучити інші країни та міжнародні організації. Такі дії Росії кидають виклик міжнародним правовим нормам, зокрема принципам суверенітету та територіальної цілісності. Міжнародні організації змушені реагувати на порушення цих принципів, що впливає на їхню діяльність та місію, а також адаптувати свої стратегії та політики у відповідь на ці зміни.

Російсько-українська війна стала об'єктом уваги багатьох міжнародних організацій, зокрема ООН, ЄС, НАТО, які виконують важливу роль у збереженні міжнародного миру та безпеки, вирішенні конфліктів, просуванні принципів міжнародного права та дипломатії. Актуальність даного дослідження зумовлена тим, що від реакції міжнародних організацій на агресію Росії щодо України, буде залежати не лише суверенітет та територіальна цілісність нашої держави, а й геополітична ситуація у світі та стабільність міжнародної системи.

Об'єктом дослідження є діяльність ООН, ЄС і НАТО як міжнародних організацій, які займаються питаннями безпеки, а *предметом* – питання російсько-української війни в діяльності цих організацій.

Мета дослідження – охарактеризувати діяльність ООН, ЄС і НАТО в контексті російсько-української війни та їх реакцію на агресію Росії в Україні.

Для реалізації мети були поставлені наступні *завдання*:

- охарактеризувати теоретичні основи дослідження міжнародних організацій як суб'єктів міжнародних відносин;
- проаналізувати основні методи дослідження діяльності міжнародних організацій;
- розкрити особливості російсько-української війни та її вплив на міжнародну безпеку;
- розкрити роль ООН у врегулюванні російсько-української війни;

- дати оцінку діяльності ЄС у протидії збройній агресії Росії щодо України;
- розкрити основні форми співпраці НАТО й України з метою відвернення російської загрози.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять праці вітчизняних науковців з проблеми дослідження, а саме: В. Цимбалістого, О. Кучила, Я. Турчин, Л. Дороша, М. Шепелева, М. Мальського та М. Мацяха. При написанні бакалаврської роботи використовувалися також матеріали періодичних видань, нормативно-правові документи, статистичні збірники та інтернет-ресурси.

У процесі написання роботи було використано такі загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: аналізу і синтезу, історичний, вивчення документів, спостереження, інвент-аналіз, порівняльний, статистичний. Вище перераховані методи дали змогу провести комплексне дослідження діяльності міжнародних організацій в контексті російсько-української війни.

Практичне значення дослідження. Матеріали дослідження можуть бути використані при підготовці та викладанні таких освітніх компонентів як «Зовнішня політика України та національні інтереси», «Міжнародні відносини і світова політика», «Міжнародні організації» та ін.

Апробація результатів дослідження. Окремі результати дослідження апробовані на Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Актуальні проблеми міжнародних відносин і регіональних досліджень» (м. Луцьк, 15 листопада 2023 р.).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО – МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1. 1. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародних відносин

У наш час роль міжнародних міждержавних організацій у системі міжнародних відносин стрімко зростає. Складно уявити сучасну сферу міжнародних зав'язків без міжнародних організацій. Адже вирішувати важливі глобальні проблеми можна лише організованою командною діяльністю.

Зміна світового балансу сил після закінчення Другої світової війни та пошук шляхів вирішення економічних проблем призвели до посилення глобалізаційних рухів. Зовнішні зв'язки країн ставали багатосторонніми та глибшими. Держави почали розвивати свої відносини одна з одною не лише в торгівлі, а й у сферах виробництва, руху капіталу та науково-технічного прогресу. Для закріплення та регулювання цих взаємодій між країнами почали утворюватися міжнародні союзи та організації [112].

Міжнародні організації – це утворені державами або іншими суб'єктами союзи задля захисту спільних інтересів, вирішення глобальних проблем та сприяння співпраці [83]. Основною метою діяльності міжнародних організацій є забезпечення справедливого вирішення питань, які перевищують силу і можливості держав окремо. Ці союзи мають правосуб'єктність і відіграють різноманітні ролі, в тому числі забезпечують платформи для багатосторонньої дипломатії, встановлюють норми і стандарти міжнародної співпраці на основі угод та договорів, сприяють вирішенню конфліктів та надають допомогу для розвитку. Вони є важливими акторами у формуванні сучасних міжнародних відносин.

Міжнародні організації умовно поділяють на 2 групи: міждержавні і неурядові. Міждержавні організації є стабільними об'єднаннями, їх засновниками виступають держави або союзи держав, а їхня діяльність ґрунтується на міжнародних договорах. У наш час держави беруть участь у міжнародних

організаціях для можливості раціонального вирішення проблем практичного характеру, які неможливо розв'язати зусиллям однієї країни. Міжнародні міжурядові організації сприяють розвитку та зміцненню співробітництва між країнами, а також слугують форумами для вирішення суперечностей, конфліктів та криз, що можуть виникати між державами або групами держав.

Кожна міжнародна організація, будучи суб'єктом міжнародних відносин, має свою мету та виконує певні функції, що являють собою зовнішні прояви процесів її діяльності, яка спрямована на реалізацію тих чи інших завдань. Значення і обсяг визначених функцій міжнародної організації зростає в пропорції зростання її повноважень у системі міждержавних відносин. У наш час міжурядові організації мають на меті забезпечення низки основних функцій, а саме: нормативно-регулюючу, контрольну, оперативну, інформаційну та організаційну [83].

Правотворча функція має особливе значення серед функцій міжнародних організацій як способів регулювання міждержавних відносин. Для реалізації цієї функції міжурядові організації наділені міжнародною правосуб'єктністю. Оскільки міжнародні організації створені на підставі угод, на світовій арені вони набувають правосуб'єктності, що вважається похідною з державної. Це легальні утворення, що мають право укладати угоди, мати привілеї та імунітети, а також можуть брати участь у міжнародних судових процесах. Створюючи норми міжнародного права, вони можуть як бути допоміжною ланкою у цьому процесі, так і здійснювати його безпосередньо. Своєрідність міжнародної організації як суб'єкта міжнародного права щодо правотворчості найсуттєвіше проявляється в її компетенції. Вона є важливою умовою для правотворчої діяльності, адже кожен правотворчий орган має ряд певних повноважень, що визначає рамки та юридичну силу нормативних юридичних актів. Міжнародна організація діє в рамках прав та обов'язків, що визначені в її установчому акті. Адже вона створюється для виконання конкретних завдань та наділяється визначеною компетенцією для цього [2].

Цілі організацій значно залежать від їх компетенції. Компетенція міжнародної організації - це об'єкт, сфера діяльності або коло проблем, якими вона займається. Крім того, в поняття компетенції входить сукупність повноважень, якими організація наділена для забезпечення своїх функцій [2].

Залежно від специфіки проблем, якими займаються організації, вони поділяються на організації загальної компетенції й організації спеціальної компетенції. Організації загальної компетенції охоплюють значний обсяг сфер міжнародної діяльності — економічна, політична, культурна, екологічна, соціальна, тощо. До таких організацій належать ООН, практично всі регіональні організації інтеграційного характеру, ОЕСР та інші. Організації спеціальної компетенції мають вузький діапазон і більш специфічні напрямки діяльності. Наприклад, Світова організація торгівлі (СОТ) повністю задіяна в сфері міжнародної торгівлі. Компетенція Світового банку обмежується наданням довгострокових кредитів і фінансуванням програм розвитку переважно бідних країн. А компетенція Міжнародного Валютного Фонду - регулювання міжнародної валютної системи та надання короткострокових кредитів [1].

Контрольна функція міжнародних організацій передбачає контроль за виконанням положень міжнародних правових актів ними. Міжнародні правові акти міжурядових організацій (статути, конвенції, пакти) передбачають різноманітні форми та органи нагляду. Деякі дослідники вважають, що втілення контрольних функцій міжнародних організацій має здійснюватися з повагою державного суверенітету і невтручання в державні справи. Тобто вона не передбачає впровадження санкцій стосовно держав, а полягає виключно в контролі дотримання міжнародно-правових актів.

Відносно новою для міжнародних організацій є оперативна функція, що полягає в особливому способі їх діяльності. Дана функція зводиться до безпосередньої діяльності для досягнення цілей власними засобами організації. Організації надають економічну, науково-технічну й іншу допомогу та консультаційні послуги. Миротворчі операції ООН досягли значних успіхів у цій сфері.

Однією з найдавніших є інформаційна функція, що існує з моменту виникнення міжнародних організацій. Кожна міжнародна організація займається поширенням інформації як поміж своїх держав-членів, так і серед широкого загалу. Це інформація власне про саму міжнародну організацію, її основні цілі та напрямки діяльності, структуру та принципи тощо. Також міжнародні організації поширюють спеціальні доповіді, огляди, щорічні звіти щодо актуальних проблем міжнародної спільноти. Сучасні інформаційні технології сприяють та створюють додаткові можливості для ширшого розповсюдження інформації, дозволяють оперативно її оновлювати, а також надають доступ до неї більшій аудиторії.

Організаційна функція відноситься до внутрішньої діяльності міжнародних організацій. Її реалізація дає можливість підтримувати організацію як самостійний інститут та адаптуватися до мінливих умов існування [39]. Організаційна функція міжнародних організацій передбачає створення, структуру та управління цими організаціями з метою ефективного виконання їхніх мандатів та цілей. Міжнародні організації створюються на основі договорів, угод або статутів, укладених між суверенними державами. Ці документи визначають місію, цілі, критерії членства, структуру управління та операційні процедури організації. Кожна організація визначає певні критерії, які необхідні, щоб стати повноправним її членом. А також встановлюються певні механізми вступу до організації та виходу з неї. Так само кожна міжнародна організація встановлює конкретні правила щодо представництва та процесів прийняття рішень, щоб забезпечити рівноправну участь держав-членів. Міжнародні організації мають структури управління, які визначають ролі, обов'язки та процеси прийняття рішень різними органами всередині організації. Зазвичай це керівний орган, такий як Генеральна Асамблея або Рада, а також допоміжні органи, комітети або спеціалізовані установи. Керівні органи періодично обирають спеціальних керівників, таких як Генеральні секретарі, Генеральні директори або Президенти, які здійснюють нагляд за діяльністю організації та представляють її інтереси на міжнародній арені. Також в межах

кожної організації створюються адміністративні органи, відповідальні за повсякденну діяльність, включаючи підбір персоналу, бюджетування, фінансовий менеджмент та логістику.

Міжнародні організації створюють механізми для оцінки своєї діяльності, моніторингу реалізації своїх програм та ініціатив і підзвітності перед державами-членами та зацікавленими сторонами. Для цього можуть проводитися спеціальні аудити, огляди та оцінки для визначення ефективності, результативності та впливу. Загалом, організаційна функція міжнародних організацій має важливе значення для забезпечення їхньої легітимності, ефективності та здатності вирішувати глобальні проблеми і сприяти співпраці між державами.

Також серед функцій міжурядових організацій можна виділити посередницьку функцію. Адже міжнародні організації є платформами для спілкування незалежних держав, на яких обговорюються питання, що з деяких причин не можуть бути обговорені в інших місцях. Саме така комунікація дає можливість визначити та сформулювати спільні цілі, що стосуються міжнародного співтовариства, а також сприяти їх реалізації, запобігти конфліктам або домовитися про їх вирішення [12]. Посередницька функція міжнародних організацій полягає в тому, що вони виступають посередниками або фасилітаторами між різними суб'єктами, включаючи держави, недержавні суб'єкти та інші міжнародні організації, з метою вирішення глобальних проблем, врегулювання конфліктів та сприяння співпраці. Міжнародні організації розгортають миротворчі місії в постраждалих від конфлікту регіонах для захисту цивільного населення та підтримки виконання мирних угод. Також вони надають гуманітарну допомогу населенню, яке постраждало від конфліктів, стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій. Міжнародні організації мобілізують ресурси, координують зусилля з надання підтримки та забезпечують постраждалих усім необхідним, включаючи продовольство, тимчасове житло, медичну допомогу та психологічну підтримку.

Міжнародні організації докладають дипломатичних зусиль і проводять кампанії для сприяння діалогу, співпраці та мирному вирішенню конфліктів.

Вони виступають за дотримання міжнародного права, прав людини та гуманітарних принципів.

Отже, міжнародні організації – це союзи, учасниками яких є держави або інші суб'єкти міжнародних відносин, що створюються для співробітництва та колективного вирішення глобальних проблем. Діяльність міжнародних організацій передбачає втілення певних функцій, що зумовлені їхніми метою та завданнями.

1. 2. Стан досліджуваності проблеми в сучасній науковій літературі

Під час написання бакалаврської роботи використовувалися джерела різні за характером, формою та змістом. Це – підручники, навчальні посібники, наукові статті, законодавчі акти, статистичні матеріали, а також періодичні видання. Проблематика даного дослідження представлена у роботах значної кількості науковців, тому доречним буде проведення аналізу стану вивчення її в сучасній науковій літературі.

Теоретико-методичні основи даного дослідження було описано в роботах українських науковців, а саме: В. Цимбалістого, О. Кучила, Я. Турчин, Ю. Тишкуна, Л. Дороша, М. Шепелева, І. Ахмада, М. Мальського та М. Мацяха.

Наприклад, В. Цимбалістий досліджував міжнародні організації як суб'єкт міжнародних відносин, описав їхню класифікацію за низкою ознак та охарактеризував кожен їхній вид.

Головні функції міжнародних міжурядових організацій визначив у своїх наукових дослідженнях І. Ахмад. Також науковець описав головні з них, охарактеризувавши значення кожної. У його роботах висвітлено дослідження про цілі міжнародних організацій, їхні компетенції.

У наукових колах війна Росії проти України є об'єктом прискіпливої уваги та аналізується з різних аспектів, зокрема, таких як історичні передумови,

геополітичні інтереси сторін конфлікту та наслідки війни. Дослідженням питань, пов'язаних з російсько-українською війною займаються не лише науковці, а й журналісти та аналітики.

Діяльність міжнародних організацій у контексті російсько-української війни розглядається дослідниками як одна з найважливіших сфер впливу на хід конфлікту. Сучасні науковці визначають роль Європейського Союзу у вирішенні конфлікту через дипломатичні зусилля, постачання озброєнь та санкції проти РФ. Автори публікацій часто наголошують про важливість спільної позиції країн-членів ЄС щодо українського питання та їхнього впливу на світову політику.

Організація Об'єднаних Націй є однією з ключових структур у питаннях миру та безпеки. Саме тому дослідження її діяльності зосереджуються на ролі ООН у зменшенні наслідків конфлікту та підтримці України на міжнародній арені. Також багато дослідників критикують Раду Безпеки ООН за певною мірою бездіяльність та неефективність забезпечення головних цілей роботи організації.

Отже, проблематика російсько-української війни в діяльності міжнародних організацій – об'єкт активних наукових досліджень. Сучасна наукова література пропонує різноманітні підходи до аналізу проблеми, в ній висвітлено головні теоретичні та методичні основи вивчення діяльності міжнародних організацій, досліджуються різноманітні чинники, що впливають на хід війни та розвиток подій. Водночас багато аспектів залишаються дискусійними, що свідчить про необхідність подальших досліджень у цій сфері.

1.3. Основні методи дослідження діяльності міжнародних організацій

Для дослідження діяльності міжнародних організацій використовується сукупність методів, які дадуть можливість реалізувати пізнавальні завдання

дослідження та визначають напрям його розвитку. Метод – це сукупність операцій та прийомів, за допомогою яких здійснюється певна конкретна практична і теоретична діяльність, а також це комплекс різних прийомів, які використовуються в конкретній науці і дають змогу всебічно пізнати її предмет [85].

Для дослідження діяльності міжнародних організацій використовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні методи дослідження. Використання таких методів дало можливість охарактеризувати теоретичні основи дослідження діяльності міжнародних організацій як суб'єктів міжнародних відносин, дослідити особливості впливу різних чинників на генезу російсько-української війни, а також визначити її вплив на міжнародну безпеку, розкрити роль ООН у врегулюванні російсько-української війни, дати оцінку діяльності ЄС у протидії російській збройній агресії, розкрити основні форми співпраці НАТО й України.

Поміж загальнонаукових методів застосовувалися: аналіз та синтез, узагальнення й метод системного підходу. Аналіз – це метод наукового дослідження, під час проведення якого конкретне явище поділяється на складові частини. За допомогою аналізу виділяються й досліджуються окремі ознаки предмета або явища. Синтез – протилежний аналізу спосіб, що полягає у дослідженні явища в цілому, на основі об'єднання пов'язаних між собою елементів в єдине ціле [37]. Дані методи дали можливість дослідити діяльність міжнародних організацій (ООН, ЄС, НАТО) у протидії російській агресії в Україні, а також російсько-українську війну як гібридний конфлікт сучасності.

Метод системного підходу – це загальнонауковий метод дослідження, в основі якого закладено вивчення об'єктів як цілісних систем та визначення їхніх внутрішніх і зовнішніх зв'язків [20]. Завдяки використанню цього методу було встановлено основні причини російського вторгнення в Україну у 2014 і 2022 рр., а також визначено головні цілі учасників конфлікту.

Важливу роль при дослідженні діяльності міжнародних організацій відіграє група методів аналізу ситуації. До цієї групи методів у сфері міжнародних відносин відносяться такі методи та процедур міждисциплінарного

характеру, які застосовуються для накопичення та первинної систематизації емпіричного матеріалу (даних). Найбільш поширеними з аналітичних методів є: спостереження, вивчення документів, порівняння.

Спостереження є одним із найбільш простих аналітичних методів, його елементами є суб'єкт, об'єкт і засоби спостереження. Існують різні види спостережень: безпосереднє, опосередковане, зовнішнє, включене, пряме, непряме [83]. Під час дослідження діяльності міжнародних організацій використовувалося опосередковане спостереження за певними подіями, значний обсяг інформації про які взято з матеріалів, опублікованих ЗМІ та іншими дослідниками.

Метод вивчення документів у міжнародних відносинах є дослідницьким підходом, який включає аналіз офіційних та неофіційних текстів, таких як договори, резолюції, звіти, дипломатичні ноти, мемуари, статті, книги та інші листові джерела. За допомогою цього методу аналізувалися прес-релізи, звіти, резолюції, доповіді, стратегічні документи ООН, ЄС і НАТО, які є офіційною інформацією, яка може бути використана для розуміння політики та стратегій цих організацій у протидії російській агресії щодо України. Офіційні документи дозволяють також простежити еволюцію реакцій цих міжнародних організацій на агресію Росії, і визначити, як змінилася політика та дії організацій з часом.

Метод порівняння в міжнародних відносинах – це метод, який дозволяє дослідникам аналізувати та виявляти різні політичні системи, процеси та суб'єкти. Метод порівняння дозволив порівнювати дії ООН, ЄС і НАТО та окремо оцінити ефективність їх діяльності у протидії російській агресії.

Серед спеціальних методів, які застосовуються при дослідженні діяльності міжнародних організацій є івент-аналіз, який спрямований на обробку публічної інформації, що показує, «хто говорить або робить, що, стосовно кого і коли» [85]. За допомогою цього методу в роботі було проаналізовано цілі учасників конфлікту, реакцію міжурядових організацій на широкомасштабне вторгнення Росії в Україну, рівень допомоги країнами світу, можливі шляхи врегулювання конфлікту.

Отже, дослідження проблематики російсько-української війни в діяльності міжнародних організацій. передбачає застосування загальнонаукових, міждисциплінарних та конкретно-наукових методів. Найбільш продуктивним є поєднання ряду методів при дослідженні даного об'єкта, до яких відносяться аналіз та синтез, метод системного підходу, спостереження, вивчення документів, порівняння та івент-аналіз.

РОЗДІЛ II. РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ЯК ЗАГРОЗА МІЖНАРОДНІЙ БЕЗПЕЦІ

2.1. Цілі учасників російсько-української війни

Російсько-український конфлікт став, безумовно, не лише загрозою для національної безпеки України, а й однією з найбільших загроз регіональній та міжнародній безпеці в цілому. У 2014 р. РФ показала всьому світу, що «стара»

реальність більше не може продовжувати своє існування. Нещадне нівелювання усталених правил гри стало початком породження глобальної загрози як для України, так і для світової демократії. Для глибшого розуміння сутності проблеми та масштабу потенційної загрози для міжнародної безпеки, важливо визначити головні цілі та наміри обох сторін російсько-української війни.

Укорінені в російській національній свідомості антиукраїнські ідеї та потяг до реваншу визначають зміст зовнішньої політики РФ щодо України та її кінцеву стратегічну мету – тотальне знищення української нації.

Передумови російської агресії проти незалежної України, що спочатку охоплювала лише деякі регіони, а потім переросла в повномасштабну гібридну війну, були закладені ще з часів розпаду СРСР і перших років існування сучасної української держави. Після того, як колишні радянські республіки отримали незалежність, Москва, очевидно, розраховувала на збереження свого впливу за допомогою створення Співдружності незалежних держав та постачання дешевого газу. Особливо це прагнення поширювалося на найближчих сусідів. І хоча Білорусь стала союзником Росії, Україна більше тяжіла до західних демократій.

Україна успадкувала від СРСР маже мільйонну армію та третій у світі ядерний арсенал, проте, не маючи змоги утримувати такі ресурси, Київ відмовився від ракет, передавши їх в Росію в обмін на гарантії безпеки – Будапештський меморандум 1993 р. [38] та економічну допомогу.

Важливий фактор, що визначає зміст, методи та способи здійснення української політики Москви – особистість російського президента Володимира Путіна. Завдяки чекістському минулому, він непередбачуваний у виборі інструментів для досягнення мети, діє з особливою підступністю та цинічністю, претендує на роль єдиного національного лідера до кінця життя. Не випадково, з його обранням у 2000 р. на посаду глави держави, політика Москви стала жорсткішою, масштабнішою та системною. Водночас із негативною реакцією на євроінтеграційний курс України, РФ обрала шлях поглиблення гуманітарної агресії, яка здійснювалася за допомогою російської агентури, а також, так званої

«п'ятої колони» в інформаційній, мовній, культурній, історичній та конфесійній сферах [65]. Таким чином північно-східний сусід прагнув, і надалі прагне, зруйнувати українську ідентичність, що є рушійною силою Української національної держави.

Москва і Київ пережили свою першу велику дипломатичну кризу ще на початку президентства Путіна. Восени 2003 р. Росія розпочала будівництво дамби в Азовському морі (О. Тузла), яке Україна сприйняла як демаркацію кордону. Після зустрічі двох президентів будівництво дамби було призупинено, але задекларована дружба Кремля з Україною почала руйнуватися.

Незважаючи на те, що початок російсько-українського конфлікту став несподіваним як для української громадськості, так і для світової спільноти, об'єктивно можна стверджувати, що війна була задовго спланована імперативами російської політики щодо України. І хоч Росія заперечує, що веде загарбницьку війну проти України та називає це «спеціальною операцією», яка має на меті «денацифікацію та демілітаризацію», тепер вона має набагато глибшу і далекогляднішу ціль, ніж позбавлення України частини території [36].

На практиці Москва показує, що найважливіше прагнення для неї – статус гегемона в регіональній системі міжнародних відносин на пострадянському просторі. За умови збереження контролю над українськими територіями, Росія може закріпити свій вплив та посилювати його не лише шляхом погроз та шантажу, а і демонстративними діями.

Однак ескалація російської агресії мала ще одну мету – менш очевидну та помітну. Вона полягає в тому, щоб «перевірити» готовність західних держав протистояти насильницьким методам втілення реваншистських та експансіоністських задумів російської федерації, що спрямовані на повернення територій, якими володіла колишня російська імперія.

Спочатку російські високопосадовці висловлювалися про те, що Кремль розробив так званий «план «мирного» врегулювання» подій Революції Гідності 2013-2014 рр. План мав на меті забезпечити зрив підписання Україною Угоди про асоціацію з ЄС, відмову від вступу до НАТО, перенесення дати

президентських виборів з 25 травня 2014 р. на пізніший термін, створення нової української Конституції, федералізація України та надання російській статусу другої державної мови [65].

Основна ціль цього плану – міжнародна ізоляція та внутрішній розкол України, русифікація українського народу та знищення його ідентичності. Очевидно, що план був відкинутий і новою українською владою, і західними партнерами України, тому Росія зосередилася на Луганській та Донецькій областях, а також півострову Крим. Порушення територіальної цілісності України дестабілізувало і без того кризову ситуацію в нашій державі та частково заблокувало розвиток євроінтеграційного процесу.

Згідно з даними західних аналітиків, які мають доступ до інформаційних матеріалів розвідки, наприкінці лютого 2022 р. перед російськими військами було поставлено головну мету – захопити Київ та вимагати капітуляції, щоб змінити владу на залежну від Росії. Але цього зробити не вдалося через опір українських збройних сил.

24 лютого 2022 р. президент Росії Володимир Путін заявив, що мета «спеціальної військової операції» - це захист людей, що з 2014 р. страждають від геноциду з боку української влади. Для цього, за його словами, необхідно провести «демлітаризацію» та «денацифікацію» [69] України. Наступного дня речник Путіна, Дмитро Пєсков, пояснив, що під цими «термінами» керівник Кремля мав на увазі нейтралізацію військового потенціалу України, що за останні роки був значно збільшений за підтримки західних держав, а також «зачистку» України від нацистів, які прийшли до влади, та від їхньої пронацистської ідеології [58].

Проте вже 1 березня міністр оборони, Сергій Шойгу, висловився про те, що головним завданням Росії став захист від військової загрози, яку створюють країни Заходу, що використовують український народ у боротьбі проти РФ [66]. Ці та подібні заяви лише підтверджують, що російська влада здатна на будь-які маніпуляції, аби виправдати свої дії.

За час ведення збройного конфлікту на території України, змінювалися не лише ідеологічні мотиви в заявах російських ЗМІ та високопосадовців. Змінилися також і географічні «завдання» війни. Тепер, після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 р., в російські плани входять не лише Крим, самопроголошені «ДНР» та «ЛНР» на території Донецької та Луганської областей України, а й набагато більша частина законних українських ландшафтів [16]. Ще на початку повномасштабної війни російські сили частково захопили Херсонську та Запорізьку області та встановити там свої адміністрації. Відмовившись від захоплення Києва та Харкова, російська влада зосередила свої сили переважно на південному сході країни. Захопивши Маріуполь, РФ забезпечила сухопутний коридор до Криму та контролює найбільшу в Європі атомну електростанцію – Запорізьку АЕС [84].

Процес, за допомогою якого Росія прагне здобути бажаного, умовно можна поділити на три етапи[105]. Перший вимагає продовження тиску по всій довжині українського фронту з метою виснаження Збройних сил України. Водночас російські спецслужби мають за мету зламати рішучість міжнародних партнерів України продовжувати надавати військову допомогу. Після того, як така підтримка буде суттєво обмежена, а українські запаси боєприпасів виснажаться, РФ має ціль розпочати подальші наступальні операції, щоб досягти значних, хоча й повільних, успіхів на фронті. Ці досягнення пізніше планується використати як важіль тиску на українську владу з метою примусу до капітуляції на російських умовах. Горизонт планування для реалізації цих цілей, що забезпечує базовий рівень для російських збройних сил і промислового виробництва, полягає в досягненні перемоги до 2026 року.

Важливо усвідомлювати, що російські плани можуть розширюватися в разі успіху, а враховуючи, що Кремль порушив практично всі основні угоди як з Україною, так і з НАТО, немає жодних гарантій, що навіть у тому випадку, якщо Росія отримає бажане в результаті переговорів, вона не спробує згодом фізично окупувати решту території України або не набереться рішучості застосувати силу в інших регіонах.

Російська теорія перемоги є правдоподібною, якщо міжнародні партнери України не зможуть належним чином забезпечити ЗСУ ресурсами. Однак, якщо партнери України продовжать надавати державі достатню кількість боєприпасів і тренувальну підтримку, що дозволить послабити російські атаки у 2024 р., то Росія навряд чи зможе досягти значних успіхів у 2025 р. Якщо до того часу не буде реальної перспективи російської перемоги, беручи до уваги її нездатність покращити якість військ для проведення активних наступальних операцій, то з цього випливає, що їй буде складно змусити українське керівництво до капітуляції 2026 р. Після 2026 р. виснаженість систем почне значно впливати на російську бойову міць, а промисловий сектор до цього часу може бути достатньо підірваний, що у перспективі призведе до погіршення стану справ у Росії. Останнє вимагатиме від партнерів України показати видимість компетентності у заходах, що спрямовані на опір російській оборонній мобілізації, що залишається цілком можливою, незважаючи на їхню ефективність на сьогоднішній день [105].

Україна бореться за збереження державності та територіальної цілісності на фоні непоправних втрат як соціально-економічного потенціалу, включаючи зруйновані об'єкти інфраструктури, виробничі потужності та житловий фонд, так і людських жертв.

Збройна агресія, одночасно розпочата на значній території держави викликали масові переміщення населення. За даними ООН, офіційна кількість внутрішньо переміщених осіб в Україні перевищила 7,7 млн [21]. До того ж, станом на 25 квітня 2023 р. країну покинуло близько 5,2 млн. біженців [3].

Агресивні цілі Москви та продовження військових дій демонструють для світової спільноти, що будь-яке мирне врегулювання російсько-українського конфлікту є вкрай проблематичним. Принаймні російський наступ у Харківській області, на Донбасі та на півдні триватиме доти, допоки російські війська зберігають бойовий потенціал для наступальних дій. Враховуючи обмежені військові та технологічні можливості України, стан бойової готовності ЗСУ значно залежить від якості та темпів надання озброєнь від зовнішніх партнерів та союзників.

В умовах очевидної переваги РФ в авіації та ракетній техніці в Україні розмивається межа між фронтом та тилом. За таких умов наявних засобів ППО і ПРО недостатньо для захисту безпеки областей, які не межують з зоною військових дій безпосередньо. Це зумовлює постійну загрозу економіці та інфраструктурі країни. При цьому Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України визначає особливий режим функціонування лише для умовно-прифронтових територій, включно з територіями, розташованими в районах проведення активних військових дій, а також з тими, що знаходяться у тимчасовій окупації чи в оточенні [22].

Метою України у конфлікті з Росією є насамперед захист свого суверенітету, територіальної цілісності та незалежності як суверенної держави. Конфлікт, який розпочався у 2014 році з неправомірної анексії Росією Криму та подальшого повстання на сході України, що підтримується Росією, становить значну загрозу для безпеки та стабільності України.

Україна прагне відновити контроль над своїми територіями, що зараз знаходяться під окупацією, та зберегти державний суверенітет. Також, головним пріоритетом української сторони конфлікту є збереження людських життів, адже підтримуючи демократичні цінності, права людини та верховенство права на всій своїй території, Україна має підтвердити свою геополітичну прозахідну позицію.

Керівник Офісу президента А. Єрмак перерахував головні цілі України у війні, розв'язаній Російською Федерацією. Він виділив 7 пунктів:

- звільнення всіх українських територій, вихід на кордони 1991 р.;
- ізоляція Росії за допомогою санкцій, тиск на економіку агресора;
- звільнення усіх військовополонених, осіб, що було вивезено з України проти їх волі;
- отримання гарантії безпеки для України і вступ до НАТО;
- членство у ЄС;

- міжнародний суд над російськими військовими злочинцями; забезпечення відповідальності росіян та компенсацій українцям за всі злочини, які поширяться на кілька російських поколінь;
- історична справедливість – спростування російських історичних міфів стосовно України та її народу [5].

Отже, мета України у війні з Росією - відстояти свій суверенітет, захистити своїх громадян і зберегти територіальну цілісність, а також сприяти миру, стабільності та демократичним цінностям у регіоні. В той час як цілі Російської Федерації можна охарактеризувати як загарбницькі. Адже російська влада прагне не лише захопити східні українські території, а й знищити суверенітет нашої держави і перетворити її на адміністративно-територіальну одиницю Росії.

2.2. Ключові події російсько-української війни

Збройний конфлікт на території України Російська Федерація розпочала 20 лютого 2014 р., ввівши свої війська на територію півострова Крим. А вже на початку квітня цього ж року проросійські сепаратистські утворення та російські військові без знаків розрізнення взяли під контроль головні адміністративні будівлі в Донецькій та Луганській областях [81].

14 квітня 2014 р. виконуючий обов'язки президента О. Турчинов підписав Указ про виконання, ухваленого на засіданні Ради національної безпеки і оборони України, рішення «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності» [29]. Це дало початок антитерористичній операції зі звільнення захоплених російськими бойовиками територій Донецької та Луганської областей України [91].

У регіонах розгорнувся збройний конфлікт між російськими сепаратистськими силами та українськими військовими. Росія постійно заперечувала причетність до цих подій, звинувачуючи Україну у нападі на свої

ж території. Сили АТО активно давали відсіч окупаційним військам і не допустили просування російських загарбників углиб території України, зокрема на південно-східному напрямку. Проте, конфлікт зайшов у глухий кут із регулярними обстрілами та зіткненнями, що відбувалися на території Луганської та Донецької областей.

Зупинивши активний наступ російських військ восени 2014 р., українські сили розпочали спорудження лінії оборони на Сході держави. Водночас розпочалися дипломатичні спроби врегулювання конфлікту. З лютого 2015 р., Франція, Німеччина, Росія та Україна намагалися розпочати переговори про припинення насильства за допомогою Мінських угод. Рамкова угода включала положення про припинення вогню, відведення важкого озброєння та повний контроль українського уряду в зоні конфлікту [110]. Однак спроби досягти дипломатичного врегулювання та прийнятного рішення виявилися здебільшого безуспішними.

Попри всі зусилля на дипломатичній арені, незаконні збройні формування підконтрольні Російській Федерації продовжували обстріли позицій українських військових і намагання розширити окуповані території. Конфлікт знову перейшов в активну фазу на початку 2015 р. Під час наступальних операцій бойовики мали на меті взяти під контроль ключові об'єкти на Луганському, Донецькому, Дебальцевському та Маріупольському напрямках. Найзапекліші бої відбувалися у Донецькому аеропорту, який українські сили утримували протягом 242 діб – з травня 2014 р. до 20 січня 2015 р. А також навколо Дебальцевого, де активні бойові зіткнення тривали з кінця січня до 18 лютого 2015. Незважаючи на великі втрати української сторони, підрозділи Збройних Сил завдали значної шкоди противнику та змусили його відмовитися від наступу.

30 квітня 2018 р. розпочалася Операція Об'єднаних Сил [27], під час якої відбулося активне наростання тиску російських військ на українські позиції, а також суттєво зросла інтенсивність обстрілів. Росія розпочала підготовку до

широкомасштабного вторгнення в Україну, стягуючи на прикордонні території сили для нападу під виглядом військових навчань.

До 24 лютого 2022 р. російсько-українська війна перебувала в «гібридній» фазі, під час якої влада Росії офіційно заперечувала свою причетність до бойових дій на українській території. У ніч з 23 на 24 лютого 2022 р. РФ здійснила відкритий широкомасштабний напад на Україну. Розпочався новий етап російської агресії.

Повномасштабне вторгнення відбулося одночасно на багатьох напрямках. Це обумовило формування кількох операційних зон ведення боїв, що охопили територію Житомирської, Київської, Чернігівської, Харківської, Миколаївської, Херсонської та Запорізької областей України. Російські війська перетнули кордони північних областей, намагаючись зайти в столицю та захопити владу в Україні [63]. Проте українська сторона завдала ворогу стратегічних поразок на цьому напрямку в результаті битв за Київ, Гостомельський аеропорт та Ірпінську агломерацію. Внаслідок цього окупанти були змушені відступити з Київської, Житомирської, Чернігівської та Сумської областей.

Довготривала операція з оборони Маріуполя дозволила відтягнути на себе частину найбільш боєздатних підрозділів ворога, що унеможливило їхнє застосування на інших напрямках.

Значним успіхом Сил оборони України стало відновлення контролю над островом Зміїний. Завдяки цьому неможливою стала присутність кораблів Чорноморського флоту РФ у північно-західній частині Чорного моря, що остаточно ліквідувало загрозу висадки тактичного морського десанту в Одеській області. Також український контроль над Зміїним дозволив розблокувати українські морські порти, забезпечивши виконання «зернової угоди» [32].

Успіх Харківської та Херсонської наступальних операцій Сил оборони України змусив російських агресорів вдатись до проведення часткової мобілізації, масового залучення до бойових дій найманців з числа ув'язнених, прискорення заходів з переведення економіки на військові рейки. Ворогу вдалось наситити фронт живою силою і посилити тиск на позиції українських

військових у Східній операційній зоні. Українські війська перейшли до стратегічної оборони [82].

Восени 2022 р. Росія почала застосовувати масовані ракетні обстріли енергетичної інфраструктури в найбільших містах України. Систематичні удари призвели до серйозного дефіциту в енергосистемі та відключень електроенергії. 23 листопада 2022 р. було випущено близько 70 ракет, внаслідок чого, від мережі відключилися всі чотири українські АЕС, а міста залишилися без електрики на багато годин [44].

11 листопада 2022 р. Збройні Сили України звільнили Херсон – єдиний обласний центр, який вдалося захопити російським військам від початку повномасштабного вторгнення.

Після важкої зими із втратою Соледара і майже всього Бахмута, Україна зібрала сили для наступу. Головною причиною, чому наступ української армії не досяг того результату, на який розраховувало суспільство та уряди країн-партнерів, стало те, що Росії вдалося звести за час зволікання Сил оборони на окупованому півдні багато ешелонів укріплень та мінних полів: так, їх бачили з космосу, проте не уявляли, якою перешкодою це стане в реальному бою. Тим не менше, 2023 рік Україна пройшла з територіальними здобутками. Їх Кремль з усіх сил намагається нівелювати, атакуючи тепер на цих ділянках [45].

Після довгих та запеклих боїв, українські військові 17 лютого 2024 р. вийшли з м. Авдіївка за наказом Головнокомандувача ЗСУ О. Сирського: «Виходячи з оперативної обстановки, яка склалася довкола Авдіївки, з метою уникнення оточення та збереження життя і здоров'я військовослужбовців, ухвалив рішення про виведення наших підрозділів з міста й переходу до оборони на більш вигідних рубежах» [89].

Росія здійснює авіаційні, ракетні та артилерійські обстріли по території України, яких не бачили в Європі з часів Другої світової війни. Ракети руйнують все більшу кількість цивільних об'єктів інфраструктури. Росія тероризує Україну так, як німецькі нацисти тероризувала бомбардуваннями Велику Британію у 1940-1941 рр. На окупованих територіях гуманітарна ситуація критично важка.

Російські війська на своєму шляху вдаються до справжнього геноциду українських громадян. Під час звільнення українськими Збройними Силами окупованих територій знаходять масові поховання розстріляних та закатованих громадян України. Кількість задокументованих доказів про знущання та вбивства мирного населення лише зростає.

Також, Росія на постійній основі шантажує світ погрозами про використання ядерної загрози на свою користь. Заяви російського керівництва про погрози застосування ядерного потенціалу у випадку, якщо Україна не йтиме на поступки в питаннях територіальної цілісності та державного суверенітету, а також обстріли та взяття під контроль Запорізької АЕС, підсилює напруженість ситуації.

Це все стало можливим і завдяки тому, що найвпливовіші міжнародні організації, такі як ООН, НАТО, ЄС, з 2014 р. не належним чином реагували на гібридну агресію РФ та не використовували всі засоби, які були у їхньому розпорядженні [10].

Отже, російська агресія проти України почалася в 2014 році з незаконної анексії Криму та продовжилася підтримкою сепаратистських рухів у Донецькій та Луганській областях. Це стало порушенням міжнародного права, включаючи принципи суверенітету та територіальної цілісності. У 2022 році конфлікт переріс у повномасштабну війну, що супроводжувалося широкомасштабним вторгненням Росії на територію України. Міжнародна підтримка, зокрема, діяльність міжнародних організацій, має бути спрямована на створення умов для встановлення миру в регіоні та збереження людських життів.

2.3. Наслідки російсько-української війни

Російська війна проти України має значні наслідки не лише для безпосередніх учасників конфлікту, а й для світової спільноти. Найбільше у війні

постраждала Україна, на території якої ведуться бойові дії. Основними наслідками для неї стали людські жертви серед військових і цивільного населення, окупація значних територій, військово-технічні втрати, економічні та екологічні наслідки.

З початку повномасштабної війни, розпочатої Російською Федерацією проти України 24 лютого 2022 р., зафіксовано щонайменше 10 000 випадків загибелі цивільних осіб, понад 560 з яких – діти, а також більше 18 500 випадків поранення цивільних осіб. Про це 21 листопада 2023 р. повідомила Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні [49]. Щодня кількість постраждалих зростає.

Мільйони українців були змушені покинути свої домівки внаслідок війни. За деякими даними, понад 6 млн українських біженців залишили батьківщину, шукаючи притулку в інших країнах, особливо європейських. Ще близько 7 млн стали внутрішньо переміщеними особами в межах України [56].

Згідно з даними статистичної служби ЄС, на кінець 2023 року основними європейськими країнами, які прийняли одержувачів тимчасового захисту з України, були Німеччина (1 млн 251,25 тис. осіб; 29,0% від загальної кількості), Польща (954,80 тис. осіб; 22,1%) і Чехія (373,04 тис. осіб; 8,7%). Сумарна частка цих трьох країн становить 59,8% [34].

Окрім гуманітарної катастрофи, військова агресія Росії проти України викликала масштабні руйнування виробничого капіталу та інфраструктури. Війна призвела до скорочення робочих місць і доходів, зменшення купівельної спроможності і обсягів накопичених активів. У 2022 році національна економіка втратила 29,2% реального ВВП, а 24% населення опинилося за межею бідності [77]. Експерти Світового банку і Єврокомісії оцінюють пошкодження від війни в Україні лише в період з 24 лютого 2022 р. до 24 лютого 2023 р. в сумі 134,7 млрд дол. США, а потреби у відновленні – 410,6 млрд. дол. США [79].

Не менш серйозним наслідком російсько-української війни є втрата територіальної цілісності України. Попри те, що Збройні Сили України звільнили значну частину територій, починаючи з 2022 р., станом на 2023 р.

окупованими залишаються приблизно 110 тис. км², що становить 18 % території України [94].

Російська збройна агресія завдає непоправної шкоди й для природи України. Внаслідок військових дій, бомбардувань, аварій та мінування страждають не лише люди, а й флора та фауна. Було знищено живі організми, середовища їх існування та величезне різноманіття дикої природи, що призвело до страшної втрати біорізноманіття та завдало шкоди екосистемам по всій території України. Одним з найбільш трагічних випадків є підрив Каховської ГЕС російськими військами, що вже має багато катастрофічних наслідків і матиме їх ще більше в довгостроковій перспективі. Затоплення десятків населених пунктів, жертви серед цивільного населення, розмивання мінних полів та звалищ відходів, недоступність води для зрошення полів, що неминуче негативно вплине на сільське господарство, знищення червонокнижних видів тварин, знищення культурних пам'яток, загроза для роботи Запорізької АЕС – і цей список не є вичерпним [87].

Загроза радіаційній безпеці України – також один з найбільших наслідків війни. У зоні ризику не лише Запорізька АЕС, що на даний момент знаходиться під контролем російських окупантів, а і всі діючі атомні електростанції України. Російські ракети можуть пошкодити будь-який із 15 реакторів, що призведе до ядерної катастрофи.

Війна має також і значні наслідки для РФ – особливо, в економічній сфері. У країні стрімко зріс рівень інфляції, рубль втратив половину своєї вартості, значна кількість великих світових виробників вийшла з російського ринку [71]. Західні санкції продовжують ізолювати Москву та робити її все більш залежною від Китаю. Крім того, війна в Україні обходиться для РФ дуже дорого.

Також Росія зазнає значних людських втрат. Та, на відміну від України, це не цивільне населення, а військовий особовий склад та учасники іррегулярних військ. Можна стверджувати, що РФ понесла найбільші втрати військових у війні з Україною, у порівнянні з іншими конфліктами, у яких брала участь [62].

Російсько-українська війна змінила світ. Зміни стосуються питань геополітики, безпеки, ролі міжнародних альянсів на світовій арені. Також, конфлікт призвів до поглиблення протистояння Заходу та Росії.

Розгортання повномасштабної війни РФ показало, що верховенство міжнародного права значно ослабло, а саме законодавство потребує реформування. Порухення Росією норм міжнародного права демонструє, що світова спільнота має шукати нові шляхи для притягнення агресора до відповідальності та постанови, які не можна оскаржити чи відмінити правом «вето».

Не менш серйозним наслідком російсько-української війни є загроза для глобальної продовольчої безпеки. Російська збройна агресія спричинила загострення продовольчої проблеми не тільки в Україні, а й у багатьох регіонах світу. Так, через блокування морських портів українські аграрії втратили можливість вільно продавати вирощену продукцію, зокрема доставляти вантажі з зерном у країни Азії та Африки. В першу чергу це загрожує мільйонам людей в Африці та на Близькому Сході недоїданням і голодом [57].

Отже, російська агресія проти України стала серйозним викликом не лише для нашої держави, а і для всього цивілізованого світу. Війна має багатовимірні та довготривалі наслідки, що мають значний вплив на різні сфери життя як в Україні та Росії, так і на міжнародному рівні.

РОЗДІЛ III. ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

3.1. Роль Організації Об'єднаних Націй у врегулювання російсько-української війни

Організація Об'єднаних Націй є найбільшою міжнародною міжурядовою організацією у світі. У 1945 Україна стала однією з держав-співзасновниць Організації Об'єднаних Націй. Делегація України була активним учасником конференції у Сан-Франциско та зробила вагомий внесок у розробку Статуту ООН, зокрема, координуючи процес підготовки Преамбули та Цілей і Принципів Статуту ООН.

На даний момент ООН складається з 193 держав-членів. Організація Об'єднаних Націй та її діяльність керуються цілями та принципами, викладеними в її установчому Статуті [50]. Основні цілі створення організації – забезпечення міжнародного миру та безпеки, сприяння співробітництву між країнами у вирішенні глобальних проблем, захист прав людини, зміцнення міжнародного порядку.

У Статуті ООН викладено основні цілі та принципи організації, серед яких найважливіші – це підтримка миру, розвиток дружніх відносин між націями та вирішення глобальних проблем. Варто зазначити, що «усунення загрози миру й придушення актів агресії», відповідно до Статуту ООН, організація може впроваджувати лише «мирними засобами, відповідно до принципів справедливості та міжнародного права» - тобто, не летальною зброєю, системами ППО і тому подібне, а «рішучим засудженням» дій агресора [23].

Одним з найголовніших органів Організації Об'єднаних Націй є Рада Безпеки. Вона несе головну відповідальність за підтримку міжнародного миру та безпеки, складається з 15 членів, і кожен член має один голос. Сюди входять 5 постійних членів з правом вето та 10 представників держав, яких обирають

кожні 5 років. Відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, усі держави-члени зобов'язані виконувати рішення Ради.

Рада Безпеки бере на себе ініціативу у виявленні загрози миру або акту агресії. Вона закликає учасників конфлікту до врегулювання його мирними засобами та рекомендує шляхи вирішення. У особливих випадках Рада Безпеки може застосувати накладення санкцій або навіть дозволити застосування сили для підтримки або відновлення міжнародного миру та безпеки [109].

Згідно зі Статутом ООН, РБ володіє виключно широкими повноваженнями у питанні попередження війни та створення умов щодо мирної і плідної співпраці країн. Результати діяльності Ради Безпеки можна розглядати як критерій ефективності діяльності ООН.

Усі члени ООН погоджуються приймати та виконувати рішення Ради Безпеки. У той час як інші органи Організації Об'єднаних Націй дають рекомендації для держав, лише Рада Безпеки уповноважена приймати рішення, які держави-члени зобов'язані виконувати відповідно до Статуту [111].

Іншим важливим органом ООН є Генеральна Асамблея – головний директивний орган Організації. Охоплюючи всі держави-члени, вона є унікальним форумом для багатостороннього обговорення повного спектру міжнародних питань, які охоплюються Статутом Організації Об'єднаних Націй. Кожна з 193 держав-членів ООН має рівний голос. Генасамблея приймає рішення щодо призначення Генерального секретаря за рекомендацією Ради Безпеки, обрання непостійних членів Ради Безпеки та затверджує бюджет ООН [113].

Асамблея дає рекомендації державам з міжнародних питань, що входять до її компетенції. Також, вона може вживати заходів у випадках загрози або порушення миру чи акту агресії, коли Рада Безпеки не діє через негативний голос постійного члена. У таких випадках, відповідно до своєї резолюції «Єдність заради миру» від 3 листопада 1950 року [59], Асамблея може негайно розглянути це питання та рекомендувати своїм членам колективні заходи для підтримки або відновлення міжнародного миру та безпеки [98]. Проте резолюції, прийняті

Генасамблеєю мають переважно рекомендаційний характер, тому держави-члени самі вирішують, чи дотримуватися їх.

Оскільки структурні органи ООН не мають своєї власної армії, організація не має можливості безпосередньо воювати з країнами-агресорками, у нашому випадку – з Росією. Сама організація була створена більше для запобігання конфліктів, ніж для їхнього силового вирішення. Тому реакцію ООН на війну в Україні ще з 2014 р. можна було передбачити.

Звісно, не можна ігнорувати той факт, що ООН було розгорнуто масштабну діяльність, спрямовану на підтримку постраждалих цивільних від російської агресії. Агентство ООН у справах біженців надає допомогу, у тому числі грошову, людям, що були вимушені покинути свої домівки через війну [15].

З початку бойових дій на території нашої держави в березні 2014 р., Україна запросила Моніторингову місію ООН у галузі прав людини, яка фіксує наслідки російської агресії [42]. А також, з квітня 2014 р. організації системи ООН щороку реалізують в Україні плани реагування на гуманітарні проблеми.

27 березня 2014 р. була ухвалена Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Територіальна цілісність України» [99], що стала першою офіційною та значною відповіддю світового співтовариства на розгортання Російською Федерацією збройного конфлікту проти України. Генасамблея визнала псевдо-референдум про статус Криму незаконним, підтвердила суверенітет та політичну незалежність, територіальну цілісність України в межах її визнаних кордонів. Це рішення – впевнений протест зухвалому порушенню Москвою основоположних принципів та норм міжнародного права.

Однак, незважаючи на невизнання та засудження міжнародною спільнотою спроби анексії, Кремль не лише не припинив окупацію півострова, а навпаки загострив ситуацію. До того ж, Росія розгорнула агресивну політику щодо населення Криму. Систематичні політичні переслідування та обшуки без вагомих на це підстав, затримання та арешти опозиції, витіснення незалежних медіа, запровадження політики знищення культури етнічних народів півострова

– українців та кримських татар, активна дискримінація за релігійними ознаками, на жаль, стали повсякденністю жителів окупованого Криму.

Для того щоб закріпити свій контроль над Кримом, Росія грубо порушує норми міжнародного права, вдаючись до масштабних переселень лояльного російського населення на півострів для зміни демографічного складу, регулярного проведення незаконних виборів і військової мобілізації на окуповані території. Масштабна мілітаризація, розгорнута військами РФ, перетворила півострів на військову базу, яка стала загрозою безпеки і стабільності в регіоні.

20 червня 2014 р. Управління Верховного комісара ООН з прав людини констатувало погіршення ситуації щодо прав людини у східних регіонах України, а запровадження російського законодавства таким, що перешкоджає правам та свободам населення Криму. Усі порушення були зафіксовані та оприлюднені в «Доповіді про ситуацію з дотримання прав людини в Україні 15 червня 2014 р.» [101].

Протягом звітнього періоду, Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні виявила низку порушень прав людини у східних регіонах та на території півострова Крим. Як вказано у доповіді, глибинні причини кризи спочатку були пов'язані зі систематичним та структурованим обмеженням прав людини та широко розповсюдженою корупцією. Лише шляхом контролю за владою та дипломатичним примиренням сторін можливо вийти з кризи [31].

Після нападу Росії на територію України 24 лютого 2022 р. Організація Об'єднаних Націй, в першу чергу, розгорнула діяльність, спрямовану на допомогу постраждалим від агресії. Незважаючи на всі ризики та логістичні труднощі, агентства ООН разом з місцевими партнерами у короткому часовому проміжку змогли передислокувати персонал з інших місій і забезпечили присутність у всіх адміністративних областях України. Тому по праву така реакція вважається однією з найшвидших операцій з розширення, які коли-небудь проводила ООН.

Оскільки втрати серед цивільного населення зростали, сягаючи тисяч загиблих і поранених, агентства ООН максимально зосередили зусилля для

допомоги постраждалим. У тому числі і тим, хто опинився в облозі у Маріуполі. ООН, спільно з Міжнародним комітетом Червоного Хреста, проводила місію з безпечного виїзду цивільних громадян.

Незважаючи на те, що бойові дії тривають, ООН та український уряд, міжнародні донори та партнери спільними зусиллями розробляють плани перспективи відновлення України. Мужній опір показав неабияку сміливість і стійкість українського народу перед обличчям лиха, а також безпрецедентну підтримку сусідніх держав, які відчинили свої двері для тих, хто залишили країну [92].

У грудні 2022 р. Генеральна Асамблея ООН ухвалила резолюцію «Ситуація з правами людини в тимчасово окупованих Автономній Республіці Крим та м. Севастополь, Україна» [35]. Держави-члени ООН майже одноставно підтримали суверенітет та територіальну цілісність України у межах її міжнародно визнаних кордонів. Кількість голосів на підтримку цього документа є найвищою з 2016 р., з часу, коли Україна вперше винесла на розгляд Генеральної Асамблеї резолюцію про ситуацію з правами людини в тимчасово окупованому Криму.

Посилаючись на резолюцію ГА ООН 68/262 «Територіальна цілісність України» від 28 березня 2014 р. Генеральна Асамблея підтвердила статус тимчасово окупованих Автономної Республіки Крим і м. Севастополь та інших тимчасово окупованих РФ територій як невід'ємних частин території України. Резолюція містить нові факти про грубі порушення прав людини в Криму з боку окупаційної влади РФ, зокрема у контексті широкомасштабної російської агресії.

Також резолюцією засуджуються подальші нехтування Російською Федерацією норм міжнародного права у сфері прав людини та міжнародного гуманітарного права, дискримінацію жителів тимчасово окупованого Криму, у тому числі кримських татар, а також українців та осіб, які належать до інших етнічних та релігійних груп.

Вкотре країни-члени ООН доручили Генеральному секретарю ООН вжити всіх необхідних кроків задля забезпечення міжнародним правозахисним

моніторинговим механізмам доступу до тимчасово окупованих територій України, у тому числі до АР Крим, та під час 78-й сесії Генеральної Асамблеї ООН представити звіт про виконання резолюції [48]. За майже рік реальної війни в Україні Генеральна Асамблея ООН прийняла важливі резолюції, у яких засудили дії Росії. Ці документи мають політичну вагу, але, на жаль, не мають обов'язкової юридичної сили.

2 березня 2022 р., через тиждень після повномасштабного вторгнення РФ в Україну, 141 з 193 членів Генасамблеї ООН проголосували за резолюцію, яка засуджує вторгнення і вимагає від Москви вивести збройні сили з території України [13]. Через кілька тижнів ГА в резолюції розкритикувала Росію за створення важкої гуманітарної ситуації в Україні.

У квітні 2022 р. Росію виключили з Ради ООН з прав людини. У жовтні 2022 р. 143 країни проголосували за резолюцію, де засудили спроби незаконної анексії чотирьох частково окупованих регіонів України Росією і закликали всіх не визнавати цей крок [90].

До того ж, Рада Безпеки ООН за цей рік провела низку засідань щодо України але конкретного рішення прийнято не було. Робота органу паралізована Росією, яка є постійним членом Радбезу з правом вето. Україна продовжує зусилля, спрямовані на те, щоб виключити РФ з Радбезу ООН і організації в цілому [14].

28 лютого 2024 р. Управління верховного комісара з прав людини ООН оприлюднило зведений звіт Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні (ММПЛУ) з порушень прав людини у Криму за десять років окупації Росією [19]. У доповіді наведено приклади заходів, ужитих РФ для обмеження основоположних свобод, зокрема щодо лідерів кримськотатарського народу, незгодних з окупацією Криму чи політикою Росії. В той час, як кримським татарам, змушеним тікати з півострова після анексії, заборонили повертатися, багато росіян переїхало в Крим, що значно змінило демографічну структуру, констатували у звіті.

«Виявлені нами факти щодо ситуації з правами людини в Криму протягом більш як десяти років російської окупації є не лише тривожними самі по собі, але й похмурих попередженням про руйнівні та довготривалі наслідки російської окупації для інших окупованих регіонів України», – сказала голова ММПЛУ Даніель Белль [18].

Також у доповіді зазначено, що Місія продовжить працювати на тимчасово окупованих територіях України – в Донецькій, Херсонській, Луганській та Запорізькій областях і Криму [43].

Від початку вторгнення в лютому 2022 р. Москва використовує своє становище одного з п'яти постійних членів Ради Безпеки ООН, щоб блокувати зусилля, спрямовані на припинення війни або притягнення Росії до відповідальності. Зіткнувшись з невпинною російською обструкцією, лідери ООН були змушені зосередитися на посередницьких зусиллях, тоді як Генеральна Асамблея ООН обмежилася голосуванням за низку значною мірою символічних резолюцій, що засуджують вторгнення. Якщо метою ООН є запобігання великим війнам, то нинішній підхід, очевидно, не працює.

Повномасштабне вторгнення в Україну привернуло увагу міжнародної спільноти до проблематичної ролі Росії як однієї з найвпливовіших держав в Організації Об'єднаних Націй. Дехто запитував, чому Росію не виключили за напад на Україну, і вказував на виключення Радянського Союзу з попередника ООН, Ліги Націй, у відповідь на вторгнення до Фінляндії в листопаді 1939 р.

Інші ставлять під сумнів правовий статус Російської Федерації як держави-члена ООН, зазначаючи, що Росія ніколи не проходила належних формальних і визнаних процедур подачі заявки на членство в Організації Об'єднаних Націй. Радянський Союз був одним з ключових членів-засновників Організації Об'єднаних Націй і мав місце в Раді Безпеки ООН, але СРСР офіційно припинив своє існування 26 грудня 1991 р. Після цього Росія зайняла звільнене радянське місце за головним столом Організації Об'єднаних Націй без будь-яких подальших формальностей.

Коли Чехословаччина припинила своє існування всього через два роки, дві нові держави, які колись були складовими частинами цієї країни, Чехія і Словаччина, офіційно подали заявки на членство в Організації Об'єднаних Націй і отримали його. Те ж саме стосується і держав, які колись входили до складу Югославії. Це крок, на який Росія так і не пішла. Статут Організації Об'єднаних Націй говорить, що "прийом будь-якої такої держави в члени Організації Об'єднаних Націй здійснюється за рішенням Генеральної Асамблеї". У той час як Словаччина і Чехія пройшли через цю процедуру, Російська Федерація цього не зробила.

У Статуті ООН також зазначено, що членство в Організації залежить від "прийняття зобов'язань, що містяться в цьому Статуті". На цих підставах Росія також не відповідає необхідним стандартам. У Статуті ООН зазначено, що всі члени Організації Об'єднаних Націй "утримуються у своїх міжнародних відносинах від загрози силою або її застосування як проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави". Вторгненням в Україну і спробою анексії цілих українських регіонів Росія, очевидно, порушила це фундаментальне зобов'язання, якого очікують від усіх країн-членів ООН. Тому можна стверджувати, що членство Росії в Організації Об'єднаних Націй є недійсним, оскільки вона не подала офіційної заяви про вступ, а також тому, що вторгнення в Україну ставить Росію в пряме протиріччя зі Статутом Організації Об'єднаних Націй. Це піднімає очевидні питання щодо подальшої присутності Росії серед п'яти постійних членів Організації Об'єднаних Націй [104].

ООН спрямовує свою діяльність більшою мірою в гуманітарну сферу, допомагаючи постраждалим від російського вторгнення. Проте організація стикається з великою кількістю критики та скептицизму. Фактично, для підтримання та сприяння миру, що є основною метою діяльності організації, необхідно перейти від засудження та співчуття до активних дій проти агресора. Україна потребує рішучої позиції від світової спільноти, адже сили сторін у цьому протистоянні далеко не рівні.

Оскільки один з принципів ООН – сприяти мирному співіснуванню, а також забезпечувати захист суверенітету та територіальної цілісності країн-членів, відсутність активних дій у відповідь на російську збройну агресію в Україні можна розцінювати як недотримання організацією своїх власних обов'язків.

Російсько-українська війна має потенціал виходу за межі державних кордонів, тому Організація Об'єднаних Націй має спрямувати свою діяльність на попередження ескалації конфлікту та стримування РФ у її загарбницьких планах. Адже загроза виходу війни за межі України – це загроза для безпеки не лише в регіоні, а й у цілому світі.

Отже, російсько-української війна показала, що можливості ООН у врегулюванні цього конфлікту є вкрай обмежені, адже будучи постійним членом Ради Безпеки, Росія накладає вето на всі рішення, що суперечать її інтересам. Тому ООН має спрямувати свої зусилля на позбавлення РФ права голосу, таким чином створюючи реальну можливість обмежити владу Москви на міжнародній політичній арені. ООН загалом засуджує неправомірні дії Росії в Україні, надає значну гуманітарну допомогу її постраждалому цивільному населенню і розробляє план відбудови нашої держави.

3.2. Діяльність ЄС у протидії збройній агресії Росії

Відносини з Європейським Союзом розпочалися зі здобуття Україною незалежності у 1991 році. Політика України щодо розвитку співпраці з Європейським Союзом впроваджена на основі Закону України від 1 липня 2010 р. «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». Відповідно до статті 11 Закону однією з основоположних засад зовнішньої політики України є «забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в ЄС» [28].

Водночас, бажання України покращувати відносини з ЄС на принципах інтеграції було проголошено набагато раніше. Так, у Постанові Верховної Ради України від 2 липня 1993 р. «Про основні напрями зовнішньої політики України» Україна вперше заявила про власні євроінтеграційні прагнення. У документі закріплювалося, що «перспективною метою української зовнішньої політики є членство України в Європейських Співтовариствах за умови, що це не шкодитиме її національним інтересам. З метою підтримання стабільних відносин з Європейськими Співтовариствами Україна укладе з ними Угоду про партнерство і співробітництво, реалізація якої стане першим етапом просування до асоційованого, а згодом – до повного її членства у цій організації» [26]. Пізніше було прийнято велику кількість похідних законів для закріплення співпраці та підтримки європейського вектора зовнішньої політики України.

Незважаючи на те, що 2013 р. проросійський уряд вирішив призупинити процес інтеграції України до ЄС, що призвело до початку політичної кризи в державі, західні партнери не залишилися осторонь, коли наша держава потребувала допомоги. Європейські держави підтримували Україну у найтяжчі для нас часи. Хоч і «стримували» Росію дуже обережно.

Незаконне вторгнення Росії в Україну є не лише нападом на територіальну цілісність країни, але й становить серйозну загрозу для безпеки та стабільності всієї Європи. Це також напад на фундаментальні цінності, які підтримує ЄС, такі як свобода та демократія.

Євросоюз активно долучився до розв'язання «української кризи» з перших днів російської агресії та окупації Криму в 2014 р. Рада Міністрів ЄС засудила дії Москви та вимагала негайного виводу військових угруповань з півострова. Було прийнято рішення призупинити переговори з Росією щодо лібералізації режиму, а також визнати незаконним проведення референдуму в Криму [60]. Лідери європейських держав домовилися про застосування санкцій проти фізичних осіб, причетних до окупації українського півострова. У 2014 р. більш серйозні економічні обмеження планували ввести лише у випадку погіршення ситуації в Україні.

Російська агресія, що продовжувала розширюватися на східні території України, змусила Європейський Союз долучитися до Женевського переговорного формату з питань врегулювання російсько-українського конфлікту. У травні 2014 р. цей формат змінив Нормандський [55], куди входили лише дві країни ЄС – Франція та Німеччина – разом з Україною та РФ. На цьому етапі Євросоюз передав ініціативу розв’язання кризи ключовим державам-членам Союзу, що вже стало традиційною практикою врегулювання конфліктів. Однак за ЄС залишилися ключові напрями зовнішньої політики, а саме політико-дипломатична підтримка України, надання фінансової допомоги та обмежувальна політика щодо Росії.

Політична підтримка Європейського Союзу була реалізована в підписанні Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі у червні 2014 р. [73]. Політико-дипломатичні зусилля з врегулювання конфлікту в 2014-15 рр. зосередилися в руках Франції та Німеччини. Активні зусилля європейських держав у межах Нормандського формату дозволили призупинити активні бойові дії та просування російської армії на Сході України, адже восени 2014 р. було підписано «Мінські протоколи» [40], що спрямовувалися на розв’язання конфлікту шляхом політичного компромісу. Проте вже в січні 2015 р. нестабільне «перемир’я» змінив новий спалах активних бойових дій, що занепокоїло ЄС.

Німецька канцлерка А. Меркель намагалася врегулювати питання дипломатичним шляхом. Проте, вона відверто зауважила, що не вірить у перемогу України. Меркель висловилася про те, що важко уявити таку ситуацію, в котрій покращене озброєння української армії приведе до перемоги над Росією [103].

ЄС вирішив надавати Україні фінансову і гуманітарну допомогу, оскільки рішення про надання Україні летальної зброї тоді прийнято не було. Європейський Союз є найбільшим донором України, а Україна є найбільшим реципієнтом макрофінансової допомоги ЄС будь-якій країні, що не входить до ЄС. З 2014 р. Європейський Союз надає країні в середньому понад 710 млн. дол.

США (650 мільйонів євро) на рік. Європейський банк реконструкції та розвитку виділив подібну суму (3,8 млрд. дол. США (3,5 мільярда євро) з 2014 по 2017 р.), більша частина якої була у формі інвестицій і позик, а не прямих грантів [100]. З початку російської збройної агресії ЄС надав Україні економічну, гуманітарну та військову підтримку на суму понад 88 млрд. євро [54].

Однак розв'язати конфлікт дипломатичні зусилля не допомогли, а повномасштабне вторгнення в 2022 р. показало, що світова спільнота має діяти рішучіше. На екстреному саміті 24 лютого 2022 р. Європейський Союз вже традиційно засудив дії РФ та вимагав вивести війська, обіцяв фінансово-економічну підтримку та санкції проти агресора [96]. Але у те, що Україна може вистояти проти Росії в ЄС не вірили, тому вдаватися до більш серйозних дій ніхто не поспішав.

У той же час українські дипломати роблять важливий крок – 28 лютого 2022 р. подають заявку на вступ до Євросоюзу. Вона стає викликом для Брюсселя, адже відмова Україні мала б означати «здачу» країни Російській Федерації [33]. 1 березня 2022 р. Європарламент рекомендував надати Україні статус кандидата на вступ. 11 березня 2022 р. після п'ятигодинних обговорень на позачерговому засіданні Європейської Ради лідери європейських країн погодилися почати процес української євроінтеграції [107]. У червні 2022 р. Україна отримує статус офіційного кандидата на вступ до ЄС [75] і розпочинає підготовку до переговорів. У грудні 2023 р. ЄС приймає рішення про початок переговорів з Україною [86] за умови, що вона виконає до кінця рекомендації, які отримала у 2022 р. від Єврокомісії. Україна сподівається розпочати переговори, провівши першу конференцію у червні 2024 р.

Важливим внеском в економічну підтримку України стає рішення ЄС про тимчасову лібералізацію торгівлі з Україною: скасування мит на український експорт на один рік. Згодом «транспортний безвіз» було продовжено ще двічі і він діятиме до червня 2025 р. [76]. Це значно спрощує експорт української продукції на ринок ЄС, а також сприяє його експорту на світовий ринок через транспортні коридори країн ЄС.

З березня 2022 р. Євросоюз почав виділяти Україні кошти на придбання зброї в межах Європейського інструменту підтримки миру [4]. Також багато держав-членів надають військову допомогу без компенсації з боку ЄС.

Під час перебування в Україні президент Європейської Ради Шарль Мішель повідомив про колективне рішення Євросоюзу закуповувати важкі озброєння для безоплатної передачі Києву. За його словами, принципову згоду на постачання зброї для України Брюссель погодив ще у лютому 2022 р., хоча на початку консультацій не було такої впевненості щодо їх успіху. Він зазначив, що для ЄС це було справді складне рішення, але країнам-членам вдалося досягти згоди. За два місяці Євросоюз виділив для безповоротної закупівлі озброєнь на потреби ЗСУ 1,5 млрд. євро [52]. Кошти надаються через інструмент European Peace facility на додаток до підтримки багатьох країн-членів ЄС, яка надходить на двосторонньому рівні [97]. При цьому, Ш. Мішель визнав, що цієї допомоги недостатньо, і Брюссель має багато важливих проєктів, які дозволять «зробити більше» [41].

Окрім політико-дипломатичної та економічної підтримки важливим засобом протидії збройній агресії Росії в Україні стала санкційна політика ЄС проти Росії, яка почала впроваджуватися ще з 2014 р. Спочатку санкційні обмеження були введені проти кримських колаборантів та росіян, що були причетні до окупації Криму. Список людей, що потрапили під європейські обмеження, постійно розширюється та налічує понад 1200 фізичних осіб [67]. З 2014 р. Європейський Союз впроваджує проти РФ в Криму економічні санкції. Було введено обмеження на експорт та імпорт з Криму, заборона інвестувати в економіку півострова та здійснювати послуги з туризму. Однак ці санкції не несли серйозної загрози для Росії, хоча і негативно вплинули на економічне становище тимчасово окупованої території.

Влітку 2014 р., після збиття Боїнгу МН17 проросійськими бойовиками, ЄС впровадив більш масштабні секторальні санкції, що склалися з чотирьох сегментів: експортно-імпортне ембарго на торгівлю зброєю, обмеження експорту в РФ товарів подвійного значення, обмеження доступу Росії до

технологій стратегічного значення у нафтодобувній сфері, заборона довгострокових позик та кредитів для п'яти найбільших російських банків [106].

З 2014 до 2021 рр. списки обмежень розширювалися та пролонгувалися, але переважно за рахунок кримських, донецьких та луганських сепаратистів, російських політиків, чиновників і силовиків, що працювали на тимчасово окупованих територіях, та підприємствах, що мали зв'язки з ними.

Незважаючи на всі санкції, російська економіка не зазнала значної шкоди від них, адже влада та бізнес РФ навчилися обходити обмеження різними способами. Наприклад, нехтуючи забороною на постачання європейського енергетичного обладнання в Крим, турбіни концерну Siemens були доставлені на півострів та успішно встановлені [74]. Таким же способом у Росію доставлялися комплектуючі для високоточної зброї, яку зараз використовують для обстрілів української території.

Нові санкції ЄС були введені вже після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 р. Персональні санкції впровадили проти перших осіб Росії. У список увійшли президент В. Путін, прем'єр-міністр М. Мішустин, міністр зовнішніх справ С. Лавров та міністр оборони С. Шойгу. Під обмеження також потрапили російські державні інституції – Міноборони, Служба зовнішньої розвідки та Адміністрація президента.

Значно розширилися секторальні санкції та охопили російський військово-промисловий комплекс, транспорт та енергетику. ЄС ввів нові заборони та підсилив контроль за постачанням в Росію товарів подвійного призначення, заборонив експорт комп'ютерів та високотехнологічних напівпровідників.

Фінансові санкції тепер стосуються не просто заборони на кредитування, а і спрямовані на відключення ключових російських банків від системи платежів SWIFT [51], що суттєво ускладнило функціонування фінансової системи та бізнесу РФ. Також було заморожено активи Центробанку Російської Федерації. Також Євросоюз закритий свій повітряний простір для російських літаків, а морські порти для суден, заборонено продавати або передавати в лізинг до Росії літаки, ремонтувати та обслуговувати російський авіапарк.

Європейські санкції поширюються і на російські інформаційні ресурси. Поступово припиняється мовлення російських пропагандистських каналів Russia Today і Sputnik та інші впливові ЗМІ. Усі відповідні ліцензії, дозволи та домовленості щодо розповсюдження (через кабельні, супутникові або цифрові мережі, через платформи, вебсайти і мобільні додатки) зупинені. Це також стосується трансляції у країни, що не входять до ЄС. Окрім того, заборонена реклама продукції або послуг у ЗМІ, що підпадають під санкції [68].

Проте найбільші суперечки та дискусії в Євросоюзі виникають щодо впровадження енергетичного ембарго для РФ. Оскільки російська частка на енергетичному ринку досить вагома, відмова європейських держав від російських енергоресурсів має позбавити агресора великих прибутків, необхідних для продовження ведення війни. Водночас, ЄС потрібно швидко знайти заміну російським енергоносіям, аби не допустити соціально-економічної кризи. Тому прийняття пакету санкцій щодо цього питання затягнулося і впроваджується поступово.

Росія намагається використовувати газ для шантажу європейських держав, адже вони досить залежні від російського «блакитного палива». Першими від нього відмовилися Польща, Болгарія та Литва. Інші держави також змушені шукати альтернативні джерела постачання та скорочувати споживання. Загалом, Єврокомісія висловила в найближчій перспективі про поступову відмову від російського газу та встановлення обмежень на його ціну [24].

Повномасштабна російська агресія проти України змусила європейські держави переглянути свою політику щодо РФ та шукати компроміси там, де вони не готові були це зробити раніше. Проте, як зазначив Високий представник ЄС Ж. Боррель: «Санкції потребують стратегічного терпіння, оскільки може знадобитися багато часу для того, щоб вони створили бажаний ефект» [108].

У лютому 2022 р. ЄС погодив мобілізацію 500 млн. євро через Європейський фонд миру для фінансування постачання летального та іншого спорядження українській армії. З часом ця цифра зросла за рахунок додаткових траншів і тепер загальна сума допомоги складає 5,6 млрд євро [11]. Таке

зростання стало можливе за рахунок додаткових траншів по 500 млн євро, доданих 23 березня, 13 квітня, 13 травня, 19 липня, 17 жовтня 2022 року і 23 січня 2023 р. Тепер загальна сума допомоги складає 3,6 млрд євро [88].

За словами Жозепа Борреля, верховного представника ЄС, «впало ще одне табу» – вперше у своїй історії ЄС надає летальну зброю третій країні. ЄС фінансуватиме як забезпечення, так і постачання Збройним Силам України засобів індивідуального захисту, аптечок, палива, а також військової техніки для доставки летальної зброї для оборонних цілей.

Крім цього, 17 жовтня 2022 р. ЄС запустив дворічну Місію військової допомоги для підтримки України (EUMAM Ukraine). Місія забезпечить підготовку Збройних Сил України, а також координуватиме й синхронізуватиме підтримку держав-членів ЄС у навчанні [88].

Зважаючи на довготривале співробітництво з Україною, Європейський Союз рішуче відреагував на широкомасштабне вторгнення Росії та ухвалив додаткові обмежувальні заходи з вагомими наслідками для агресора. Було посилено політичну, гуманітарну, військову та фінансову підтримку економіки та суспільства України.

Напад Росії на Україну спричинив найбільшу хвилю біженців на континенті з часів Другої Світової війни. У різних країнах офіційно зареєстровані 6 203 600 біженців з України, а деякі джерела припускають, що загалом може йтися про принаймні 8 мільйонів українських біженців, і ще кілька мільйонів внутрішньо переміщені в Україні. В двадцяти семи країнах ЄС, а також в Норвегії та Швейцарії у липні 2023 р. офіційно в програмі захисту зареєстровані 4 114 320 біженців з України [78].

«Мільйони українців шукають укриття в Європейському Союзі, вони відірвані від своїх родин та від своєї країни бомбами Путіна. Сцени війни є жахливими. Але зображення європейців, які вітають біженців, демонструють іншу картину – вони демонструють надію. Україна і Європейський Союз ніколи не були ближчими. До того, як українці зможуть безпечно повернутися додому та відновлювати свою незалежну та демократичну країну у мирі, ми будемо

вітати та підтримувати їх. Тому що вони є частиною нашої європейської родини», – наголосила під час віртуального виступу на Європейському форумі із регіонального розвитку президент Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн [25].

Проведене у серпні 2023 р. опитування в країнах ЄС підтвердило, що більшість населення європейських країн і надалі позитивно ставиться до надання притулку українським біженцям. Зокрема, 86 % громадян Європейського Союзу погодилися, що ЄС має продовжувати забезпечувати гуманітарною підтримкою людей, що постраждали внаслідок війни в Україні, і 76 % опитаних згодні з необхідністю приймати «людей, які втікають від війни в Україні». Найбільше українських біженців станом на серпень 2023 р. зареєстровано в Німеччині - 1 175 695, в Польщі - 960 550 осіб. Ще одна країна, що прийняла значну кількість українських біженців – Чехія – 357 540 станом на липень 2023 р [78].

Отже, проблема російсько-української війни стала однією з найважливіших у порядку денному ЄС. Допомога Європейського Союзу Україні відіграє важливу роль у підтримці демократичних прагнень, економічного розвитку та збереження суверенітету країни в тяжкі для українського народу часи. Через різні форми політичної, фінансової та технічної підтримки ЄС відіграє вирішальну роль у допомозі Україні протистояти російській агресії. ЄС допомагають підвищити обізнаність про виклики, що стоять перед Україною, мобілізувати міжнародну підтримку та сприяти діалогу і співпраці у вирішенні конфлікту, що триває на території країни.

3.3. Основні форми співпраці НАТО й України з метою відвернення російської загрози

НАТО (Організація Північноатлантичного договору) – міжнародна організація, створена 4 квітня 1949 р. для колективної оборони країн Західної Європи та Північної Америки згідно з принципами 51 статті Статуту ООН [70].

Відповідно до Вашингтонського договору [30] кожна держава-член Альянсу несе додаткову відповідальність та користується перевагами від участі у системі колективної безпеки.

У статті 5 йдеться про те, що збройний напад на одного або на кількох членів НАТО розглядатиметься як напад на всіх членів і що «вони домовляються, що в разі здійснення такого нападу кожна з них ... надаватиме допомогу тій Стороні або Сторонам, які зазнали нападу, і одразу здійснить, індивідуально чи спільно з іншими Сторонами, такі дії, які вважатимуться необхідними, включаючи застосування збройної сили, з метою відновлення і збереження безпеки у Північноатлантичному регіоні» [93] . Такі безпрецедентні гарантії безпеки, територіальної цілісності, недоторканості кордонів та державного суверенітету не дає жодна з наявних на сьогодні колективних систем безпеки.

Основними документами, що започаткували відносини між Україною та НАТО на сучасному етапі, є Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору [80] (09.07.1997 р.) і Декларація про доповнення Хартії про особливе партнерство [17] (21.08.2009 р.). Поглиблення інтеграції з НАТО та ЄС – пріоритетний напрям державної політики, закріплений у Конституції України. Виконання реформ на шляху до цього має стати основою для отримання Україною Плану дій щодо членства в Альянсі [9].

11 жовтня 2022 р. Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг висловив свою думку щодо подій в Україні. На прес конференції в Брюсселі він заявив, що Україна іде в наступальний прорив та досягає значних успіхів на полі бою, «у той час як Росія все частіше вдається до жахливих і невибіркових нападів на цивільне населення та критичну інфраструктуру» [46]. Також Столтенберг зауважив, що масовані ракетні удари по території України є ознакою «слабкості», адже Росія зазнає поразок у боях.

Під час свого виступу Генеральний секретар Альянсу пообіцяв продовжувати підтримувати Київ. «Нам потрібно нарощувати виробництво боєприпасів і зброї, щоб забезпечити стримування, а також захищати наших

союзників і союзників НАТО, зброї має бути достатньо і для того, щоб продовжувати надавати підтримку Україні в довгостроковій перспективі. Щоб уникнути непорозумінь – ця робота не починається зараз, вона вже триває деякий час. Чим довше триває війна в Україні, тим важливішою стає ця робота із промисловістю», – заявив Столтенберг.

Після закінчення холодної війни та розпаду Радянського Союзу НАТО намагалася побудувати партнерство та розвивати діалог з Росією, особливо під егідою Ради НАТО-Росія (РНР) як консультаційного форуму з питань безпеки та розвитку співпраці. Однак у зв'язку з агресивними діями Росії проти України, а також незаконною анексією російською владою Криму, фактичне співробітництво з Росією було призупинено у квітні 2014 р., хоча політичні та військові канали зв'язку залишалися відкритими [8]. Відносини між сторонами зараз переживають найважчий період з часів холодної війни.

Оскільки відносини з Україною почали розвиватися ще у 90-х роках минулого століття, у 2008 р. на Бухарестському саміті держави-члени Альянсу погодили, що Україна стане повноправним членом НАТО [95]. Однак не дійшли консенсусу про надання Україні Плану дій щодо членства (ПДЧ), який є програмою реформ політичної, економічної, оборонної, ресурсної, безпекової та правової галузей для країн, що претендують на членство. Країни НАТО сьогодні про це, напевно, шкодують. На нашу думку, якби Україна отримала тоді план дій, то війни з Росією можна було б уникнути. У 2009 році було впроваджено Річну національну програму (РНП) для просування України до євроатлантичної інтеграції та запровадження необхідних реформ.

З 2010 р. до 2014 р. влада України, на чолі з В. Януковичем, дотримувалася позаблокової політики, яку НАТО повністю поважав, хоча не зовсім розуміло. Цей етап завершився у відповідь на незаконну анексію Росією Кримського півострова 2014 р. і фактичну окупацію частин Донецької та Луганської областей на сході України.

У 2014 р. наша держава отримала значну підтримку від організації у різних сферах. Альянс підтримував право України на оборону своїх територій та

засуджува дії Російської Федерації. Після незаконної анексії Криму у 2014 р. держави-члени Альянсу прийняли рішення призупинити будь-яке цивільне та військове співробітництво з Росією. З початку бойових дій на території нашої держави НАТО спрямовує свою допомогу для підтримки та вдосконалення військової сили нашої держави.

Від перших спроб вторгнення Росії в Україну і незаконної анексії Криму у 2014 р., держави-члени Альянсу закликали Росію покласти край військовому вторгненню на сході України [8]. Вони закликали Росію забезпечити безперешкодний доступ до українських портів і гарантувати свободу судноплавства у контексті не виправданого застосування військової сили проти українських суден і їх екіпажу у 2018 р [8]. Країни-члени НАТО також засудили будівництво Росією мосту через Керченську протоку у 2019 р., що становило чергове порушення суверенітету і територіальної цілісності України [8].

На саміті НАТО у Варшаві в 2016 р. заходи трансатлантичного Альянсу на підтримку України були інтегровані в Комплексний пакет допомоги (КПД). КПД покликаний підтримати здатність України забезпечувати власну безпеку та впроваджувати широкомасштабні реформи на основі стандартів НАТО, євроатлантичних принципів та найкращих практик [53].

У червні 2017 р. український парламент ухвалив закон, який відновив членство в НАТО та Європейському Союзі як стратегічну мету зовнішньої та безпекової політики, а в 2019 р. набула чинності відповідна поправка до Конституції України [7].

У рамках КПД НАТО вже багато років допомагає Україні трансформувати її сектор безпеки і оборони, надаючи консультації стратегічного рівня через Представництво НАТО в Україні - об'єднуючи під одним дахом НІСД та Офіс зв'язку НАТО - та практичну підтримку через низку програм та ініціатив з розбудови. Завдяки цим програмам і індивідуальним консультаціям НАТО значно посилила спроможність і стійкість сектору безпеки і оборони України, а також її здатність протистояти гібридним загрозам [102].

Підтримуючи західний інтеграційний вектор української зовнішньої політики, у 2020 р. Президент В. Зеленський ухвалив оновлену Стратегію національної безпеки України [6]. Вона ґрунтується на основних засадах, серед яких «розвиток стратегічних відносин із ключовими іноземними партнерами, насамперед з Європейським Союзом і НАТО та їх державами-членами, Сполученими Штатами Америки, прагматичне співробітництво з іншими державами та міжнародними організаціями на основі національних інтересів України» [72].

З лютого 2022 р., у рамках Цільового фонду Комплексної програми допомоги Україні, Альянсом було реалізовано ряд проєктів, завдяки яким ЗСУ отримали необхідну нелетальну допомогу, зокрема: бойові пайки; технічні засоби забезпечення паливом (включаючи авіаційне паливо); армійське взуття; предмети медичного призначення (включаючи аптечки і фармацевтичні препарати); військове навчальне обладнання; засоби виявлення і захисту від хімічних, біологічних, радіологічних та ядерних речовин; обладнання для знешкодження вибухонебезпечних предметів; засоби боротьби з БПЛА; вдосконалений супутниковий зв'язок [6].

Водночас, держави-члени НАТО суттєво збільшили двосторонню підтримку і постачають ще більше зброї і техніки для ЗСУ. Члени Альянсу також проводять навчання особового складу Збройних Сил, щоб Україна була в змозі реалізувати своє право на самооборону, закріплене у Статуті Організації Об'єднаних Націй. Держави-члени Альянсу також виділяють вагому фінансову допомогу і забезпечують гуманітарну підтримку, зокрема, приймаючи мільйони українських біженців в усіх країнах Альянсу [6].

Через активні спроби Росії анексувати українські території, у вересні 2022 р. Україна знову висловила прохання про вступ до Альянсу [6]. А вже у вересні 2023 р. на саміті НАТО у Вільнюсі держави-члени підтримали майбутній вступ, визнаючи, що Україна підвищила рівень оперативної сумісності з НАТО і досягла значних успіхів у запровадженні реформ, та вирішили, що Україна не потребує Плану дій щодо членства на шляху до повної євроатлантичної

інтеграції [61]. Також було вирішено, що держави-члени НАТО продовжуватимуть підтримувати Україну та слідкуватимуть за виконанням вимог для отримання запрошення на вступ до Альянсу.

Альянс бере активну участь у воєнно-політичному діалозі з Україною та сприяє реформуванню сектору безпеки та оборони. Під егідою співпраці у цій сфері функціонує багато проектів, що спрямовані на реформування галузі безпеки і оборони: з подолання корупції (Ініціатива НАТО з розбудови цілісності та прозорості, зниження корупційних ризиків в оборонних та безпекових інституціях), професійної підготовки цивільного персоналу сектору безпеки та оборони, реформування системи військової освіти в Україні, перепідготовки та соціального захисту звільнених у запас військовослужбовців [9].

У боротьбі проти Росії Україна не отримала безпосередньої військової допомоги від НАТО у вигляді втручання у війну, оскільки не є членом Альянсу та, відповідно, не входить до системи безпеки. До того ж, військове втручання з боку Альянсу може спровокувати пряму конфронтацію між НАТО та Росією, тим самим створюючи реальну загрозу глобальній безпеці. Москва, у такому випадку, матиме аргументовані виправдання всіх своїх злочинів, вчинених стосовно України [47].

НАТО надалі продовжує підтримувати Україну на тлі постійної напруженості в регіоні. Альянс надає підтримку українським збройним силам в тренуванні і розбудові потенціалу. Українці проходять навчання в різних напрямках за підтримки Альянсу. Наприклад, військова тактика, командування і управління, логістика і кібербезпека. НАТО проводить спільні військові навчання з українськими збройними силами з метою поліпшення оперативної сумісності і боєготовності. Країни-члени Альянсу надають Україні військову техніку і допомогу для посилення її обороноздатності.

Отже, Північноатлантичний Альянс спрямовує свою діяльність для допомоги Україні у боротьбі проти Росії. Країни-члени організації надають Україні військову, фінансову і гуманітарну допомогу, однак обережні у своїх діях, оскільки не хочуть бути втягнутими у пряме військово-протистояння з

Росією. Оскільки Україна прагне стати повноправним членом НАТО, розвиток відносин з цією організацією є одним з пріоритетів її зовнішньої політики. Держави Альянсу не лише допомагають Україні протистояти російській збройній агресії, а й підтримують реформи, спрямовані на розвиток країни, надають гуманітарну допомогу її населенню і не заперечують того, що одного дня Україна стане членом НАТО.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження можна зробити наступні висновки.

Міжнародні організації – це об'єднання, учасниками яких є держави або інші суб'єкти міжнародних відносин, що створюються для співробітництва та колективного вирішення глобальних проблем. Вони поділяються на міжурядові і неурядові організації.

Міжнародні міжурядові організації мають важливе значення в сучасному глобалізованому світі. Вони були створені для сприяння міжнародній співпраці держав у питаннях, що становлять спільний інтерес, і функціонують задля комунікації між ними, створюючи платформи для діалогу та вирішення глобальних проблем. Процес заснування міжнародної організації ґрунтується на укладенні відповідних багатосторонніх договорів, а їх діяльність регулюється міжнародним правом.

Дослідження проблематики російсько-української війни в діяльності міжнародних організацій. передбачає застосування загальнонаукових,

міждисциплінарних та конкретно-наукових методів. Найбільш продуктивним є поєднання ряду методів при дослідженні даного об'єкта, до яких відносяться аналіз та синтез, метод системного підходу, спостереження, вивчення документів, порівняння та івент-аналіз.

Російсько-українська війна, що розпочалася 2014 р., стала серйозним викликом для міжнародної спільноти. Конфлікт суттєво вплинув на діяльність міжнародних організацій, зокрема ООН, НАТО та ЄС. Необхідність врегулювання цього конфлікту стала одним з найважливіших пріоритетів у роботі цих міжурядових організацій.

Російська агресія проти України розпочалася в 2014 р. з незаконної анексії Криму та продовжилася підтримкою сепаратистських рухів у Донецькій та Луганській областях. Це стало порушенням міжнародного права, включаючи принципи суверенітету та територіальної цілісності. У 2022 р. конфлікт переріс у повномасштабну війну, що супроводжувалася широкомасштабним вторгненням Росії на територію України. Міжнародна підтримка, зокрема діяльність міжнародних організацій, має бути спрямована на створення умов для встановлення миру в регіоні та збереження людських життів.

Організація Об'єднаних Націй, будучи створеною з метою запобігання конфліктів та збереження миру, зіткнулася зі значними труднощами щодо забезпечення своїх функцій. Незважаючи на численні резолюції та заяви, ООН виявила обмежену здатність впливати на агресора через механізми Ради Безпеки, де Росія має право вето. Це ще раз підкреслює необхідність реформування системи міжнародної безпеки для підвищення її ефективності.

Попри критику зі сторони громадськості щодо відмови НАТО вводити свої військові сили на територію бойових дій в Україні, Альянс продовжує позиціонувати себе як ключового гарант європейської безпеки. Посиливши свою присутність в східному регіоні та забезпечивши додатковий захист країн-членів, що межують з Україною та Росією, НАТО активно підтримує українську сторону через проведення спеціальних військових навчань, постачання озброєнь та допомогу в гуманітарній сфері.

Європейський Союз продемонстрував значу солідарність та підтримку України. ЄС запровадив низку важливих санкцій проти Росії, надає фінансову, військову та гуманітарну допомогу Україні, а також прийняв мільйони українських біженців. Європейські держави підтримують економіку України та сприяють відновленню територій та інфраструктури, що постраждали внаслідок російської збройної агресії. Не менш важливою є політична підтримка України на міжнародній арені, сприяння можливості набуття державою членства в організації.

Незважаючи на значний досягнутий прогрес у співпраці з ЄС і НАТО, ці організації і надалі мають залишатися союзниками України у протидії збройній агресії Росії і сприяти нашій перемозі у цій війні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андросова Т. В., Кот О. В., Козуб В. О., Носач Л. Л. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник; Харків. держ. ун-т харч. та торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2013. 145 с.
2. Ахмад, І. Правотворчість міжнародних міжурядових організацій [Текст]: автореф. дис. ... канд. юр. наук / І. Ахмад. – К., 1999. – 18 с.
3. Біженці з України: хто вони, скільки їх та як їх повернути? Фінальний звіт. URL: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2023/09/bizhenczi-z-ukra%D1%97ni.-finalnij-zvit.pdf> (дата звернення 11.04.2024).
4. В ЄС остаточно схвалили виділення 5 мільярдів євро на зброю для України. URL: <https://www.unian.ua/economics/other/v-yes-shvalili-vidilennya-5-milyardiv-yevro-na-zbroyu-dlya-ukrajini-12576963.html> (дата звернення 04.03.2024).
5. В ОП перерахували головні цілі України у війні. URL: <https://www.unian.ua/war/v-op-pererahuvali-golovni-cili-ukrajini-u-viyeni-12027633.html> (дата звернення 01.03.2024).

6. Відносини з Україною. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_37750.htm (дата звернення 18.04.2024).
7. Відносини між Україною і НАТО на сучасному етапі: досягнення та виклики: зб. наук. праць (за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 2 червня 2022 р.). – К., 2022. – 245 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u187/zbirnik_konf_nato_2.06.2022_05.08.pdf (дата звернення 16.04.2024).
8. Відносини НАТО – Росія. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_50090.htm (дата звернення 06.04.2024).
9. Відносини Україна-НАТО. URL: <https://nato.mfa.gov.ua/vidnosini-ukrayina-nato> (дата звернення 05.04.2024).
10. Війна в Україні засвідчила: ООН потрібно реформувати. URL: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/rosiysko-ukrayinska-viyna-istorychnyy-kontekst/viyna-v-ukrayini-zasvidchyla-systemu-oon-potribno-reformuvaty> (дата звернення 19.04.2024).
11. Влада ЄС погодила мобілізувати 500 мільйонів євро на виробництво боєприпасів для України. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-vlada-es-500-mln-ievro-na-boieprypasy/32493060.html> (дата звернення 12.04.2024).
12. Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини»: навч. посібник / Л. О. Дорош, Ю. Я. Тишкун, Я. Б. Турчин. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 176 с.
13. Генасамблея ООН проголосує за мирну резолюцію до річниці війни в Україні. URL: <https://www.unian.ua/world/rezolyuciya-oon-pro-viynu-v-ukrajini-noviy-dokument-uhvalyat-24-lyutogo-2023-roku-12147015.html> (дата звернення 14.04.2024).
14. Генасамблея ООН проголосує за мирну резолюцію до річниці війни в Україні. URL: <https://tsn.ua/svit/genasambleya-oon-progolosuye-za-mirnu-rezolyuciyu-do-richnici-rosiyskogo-vtorgnennya-2266294.html> (дата звернення 18.04.2024).

15. Грошова допомога у 2024 році для українців, які постраждали внаслідок воєнних дій. URL: <https://www.enableme.com.ua/ua/article/grosova-dopomoga-u2024-roci-dla-ukrainciv-aki-postrazdali-vnaslidok-voennih-dij-11448> (дата звернення 09.04.2024).
16. Два роки великої війни: відповіді на п'ять ключових питань. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c89nnw78n81o> (дата звернення 01.05.2024).
17. Декларація про доповнення Хартії про особливе партнерство між Організацією Північно-Атлантичного договору та Україною, підписаної 9 липня 1997 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_021#Text (дата звернення 12.04.2024).
18. Десятилітня окупація Криму Російською Федерацією супроводжується широкомасштабними правопорушеннями. URL: <https://ukraine.un.org/en/261842russianfederation%E2%80%99s-decade-long-occupation-crimea-marked-widespread-violations> (дата звернення 05.04.2024).
19. Десять років окупації Російською Федерацією: Права людини в Автономній Республіці Крим та м. Севастополь, Україна. URL: <https://ukraine.un.org/en/261831-ten-years-occupation-russian-federation-human-rights-autonomous-republic-crimea-and-city> (дата звернення 06.04.2024).
20. Дорош Л.О. Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини»: навч. посібн. / Л.О. Дорош, Ю.Я. Тишкун, Я.Б. Турчин. Львів: Видавництво львівської політехніки, 2013. 176 с.
21. Екзистенціальний вимір російсько-української війни. URL: <https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty-ukrainy/ekzystentsialnyi-vymir-rosiiskoukrainskoi-viiny.html> (дата звернення 13.04.2024).
22. Екзистенціальний вимір російсько-української війни. URL: <https://ivinas.gov.ua/ekzystentsialnyi-vymir-rosiiskoukrainskoi-viiny.html> (дата звернення 06.04.2024).
23. Ефективні чи марні: чому міжнародні організації весь час лише «стурбовані». URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/32364/2023-07-07->

[efektyvni-chy-marni-chomu-mizhnarodni-organizatsii-ves-chas-lyshe-sturbovani/](#)

(дата звернення 10.04.2024).

24. Євросоюз відмовиться від російського газу до кінця цього року.

URL: <https://www.unian.ua/economics/energetics/import-rosiyskogo-gazu-u-yes-gotuyutsya-postaviti-krapku-u-comu-pitanni-12575106.html> (дата звернення 24.04.2024).

25. ЄС допомагатиме українським біженцям, доки вони не зможуть

повернутися додому. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-uarazom/3433244-es-dopomagatime-ukrainskim-bizencam-doki-voni-ne-zmozut-povernutisa-dodomu.html> (дата звернення 12.04.2024).

26. Загальний огляд відносин Україна-ЄС. URL: [https://ukraine-](https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/zagalnij-oglyad-vidnosin-ukrayina-yes)

[eu.mfa.gov.ua/posolstvo/zagalnij-oglyad-vidnosin-ukrayina-yes](https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/zagalnij-oglyad-vidnosin-ukrayina-yes) (дата звернення 07.04.2024).

27. Закон України Про особливості державної політики із забезпечення

державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19#Text> (дата звернення 10.04.2024).

28. Закон України Про Основні напрями зовнішньої політики України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3360-12#Text> (дата звернення 09.04.2024).

29. Закон України Про рішення Ради національної безпеки і оборони

України від 13 квітня 2014 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/405/2014#Text> (дата звернення 27.04.2024).

30. Засновницький договір. URL:

https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_67656.htm (дата звернення 14.04.2024).

31. Заява МЗС України з нагоди сьомої річниці резолюції Генеральної

Асамблеї ООН "Територіальна цілісність України" URL: <https://mfa.gov.ua/news/zayava-mzs-ukrayini-z-nagodi-somoyi-richnici-rezolyuciyi-generalnoyi-asambleyi-oon-teritorialna-cilisnist-ukrayini> (дата звернення 22.04.2024).

32. Зернова угода URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3737682-zernova-ugoda-20222023.html> (дата звернення 06.04.2024).
33. Зовнішня політика ЄС щодо російсько-української війни (2014–2022 рр.). URL: http://politicus.od.ua/spec_2022/7.pdf (дата звернення 17.04.2024).
34. Кількість біженців з України зі статусом тимчасового захисту в ЄС у грудні зросла на 37,6 тис. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/965933.html> (дата звернення 02.05.2024).
35. Коментар МЗС України щодо ухвалення Генеральною Асамблеєю ООН резолюції «Ситуація з правами людини в тимчасово окупованих Автономній Республіці Крим та м. Севастополь, Україна». URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/komentar-mzs-ukrainy-shchodo-ukhvalennia-heneralnoiu-asambleieiu-oon-rezoliutsii-sytuatsiia-z-pravamy-liudyny-v-tymchasovo-okupovanykh-avtonomnii-respublitsi-krym-ta-m-sevastopol-ukraina> (дата звернення 18.04.2024).
36. Лавров: в Україні порушують домовленості та провокують війну. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2014/04/140421_lavrov_ukraine_ms (дата звернення 22.04.2024).
37. Мальський М.З. Мацях М.М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. 3-тє вид., перероб. І доп. К.: Знання, 2007. 461 с.
38. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_158#Text (дата звернення 30.04.2024).
39. Міжнародні організації: Навч. посіб./ За ред. О. С. Кучила. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 749 с
40. Мінські угоди з врегулювання конфлікту на Сході України. URL: <https://esu.com.ua/article-67769> (дата звернення 15.04.2024).
41. Мішель пообіцяв важку зброю та розповів, як ЄС узгодив військові закупівлі для України. Європейська правда. URL: <https://www.euointegration.com.ua/news/2022/04/21/7138197/> (дата звернення 16.04.2024).

42. Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні задокументувала свідчення злочинів щодо громадян нашої держави з боку Росії. URL: <https://hcj.gov.ua/news/monitoryngova-misiya-oon-z-prav-lyudyny-v-ukrayini-zadokumentovala-svidchennya-zlochyniv> (дата звернення 20.04.2024).
43. Моніторингова місія ООН опублікувала доповідь про порушення прав людини в Криму за 10 років окупації Росією. URL: <https://cs.detector.media/community/texts/185914/2024-02-29-monitoryngova-misiya-oon-opublikovala-dopovid-pro-porushennya-prav-lyudyny-v-krymu-za-10-rokiv-okupatsii-rosiieyu/> (дата звернення 12.04.2024).
44. Найкоротша історія російсько-української війни. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/istoriya-viyny-rosiya-ukraina/32831284.html> (дата звернення 30.04.2024).
45. Найкоротша історія російсько-української війни. URL: <https://www.bpress.com.ua/radio-svoboda-pidgotovalo-multymedijnyj-projekt-z-hronikoyu-ostannih-10-voyennyh-rokiv-v-ukrayini/> (дата звернення 20.04.2024).
46. НАТО не бере участь у війні в Україні, але допомога Альянсу - ключова. Столтенберг пообіцяв більше підтримки Києву. URL: <https://www.holosameryky.com/a/ukraina-dosiagaie-znachnyh-uspihiv-u-viini-nato/6785133.html> (дата звернення 14.04.2024).
47. Невійськова допомога НАТО Україні в умовах агресії Росії. URL: <http://www.ucipr.org.ua/ua/med-a/research-updates/nev-yskova-dopomoga-nato-ukra-n-v-umovah-agres-ros> (дата звернення 01.05.2024).
48. ООН ухвалила резолюцію по Криму: документ містить оновлені факти про грубі порушення прав людини РФ на півострові. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/12/16/oon-uhvalyla-rezolyucziyu-po-krymu-dokument-mistyt-onovleni-fakty-pro-grubi-porushennya-prav-lyudyny-rf-na-pivostrovi/> (дата звернення 22.04.2024).
49. ООН: кількість випадків загибелі цивільних осіб в Україні перевищує 10 000. URL: <https://ukraine.un.org/en/253322-civilian-deaths-ukraine-war-top-10000-un-says> (дата звернення 16.04.2024).

50. Організація Об'єднаних Націй Україна. URL: <https://ukraine.un.org/uk> (дата звернення 01.04.2024).
51. Офіційно: Євросоюз відключив сім російських банків від системи SWIFT. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-es-vidkliuchyv-sim-bankiv/31732285.html> (дата звернення 13.04.2024).
52. Панельна дискусія «Війна Росії проти України 2014–2022 рр.: історична ретроспектива і спроби наукової рефлексії» (19–20 травня 2022 р.). URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/187251/03-Discussion.pdf?sequence=1> (дата звернення 19.03.2024).
53. Підсумки саміту НАТО у Варшаві 8-9 липня 2016 року обговорено під час прес-конференції в парламенті. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/132986.html> (дата звернення 30.03.2024).
54. Підтримка ЄС Україні | Європейський Союз. URL: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-support-ukraine_uk?prefLang=uk (дата звернення 19.04.2024).
55. Порошенко та Путін зустрілися у Нормандії. URL: <https://web.archive.org/web/20141022120719/http://tyzhden.ua/News/111687> (дата звернення 04.04.2024).
56. Працюй, або їдь геть: чому у ЄС хочуть, щоб українці поверталися додому та як змінюється ставлення до них. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/pracyuy-abo-yid-get-chomu-u-yes-hochut-schob-ukrayinci-povertalisya-dodomu-ta-yak-zminuyetsya-stavlennya-do-nih-2437483.html> (дата звернення 13.04.2024).
57. Продовольча безпека України і світу в умовах війни: як посилити можливості права для її забезпечення? URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/prodovolcha-bezpeka-ukrayiny-i-svitu-v-umovah-vijny-yak-posylyty-mozhlyvosti-prava-dlya-yiyi-zabezpechennya/> (дата звернення 24.04.2024).
58. Путін оголосив про "спеціальну військову операцію". URL: <https://tsn.ua/politika/putin-ogolosiv-pro-specialnu-viyskovu-operaciyu-1985878.html> (дата звернення 22.03.2024).

59. Резолюція 377 (V) Генеральної Асамблеї ООН "Єдність на користь світу" (3 листопада 1950 року). URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/140837_140837 (дата звернення 29.04.2024).
60. Резолюція Європейського Парламенту щодо вторгнення Росії в Україну. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/news/19456-european-parliament-resolution-on-the-invasion-of-ukraine-by-russia> (дата звернення 12.04.2024).
61. Результати Вільнюського саміту НАТО 11-12 липня 2023 року. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/rezultaty-vilnyuskoho-samitu-nato-11-12-lypnya-2023-roku> (дата звернення 15.04.2024).
62. Рік великої війни Росії проти України у 10 цифрах. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/ck5ylk3rj0zo> (дата звернення 20.04.2024).
63. Рік війни за свободу : Воєнно-історичний нарис російсько-української війни (24.02.2022-24.02.2023) у чотирьох книгах. Книга I / Апарат Головнокомандувача Збройних Сил України, Генеральний штаб Збройних Сил України та Центр досліджень воєнної історії Збройних Сил України. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. – 270 с.
64. Російсько-українська війна 2014 року: причини, перебіг та політико-правові оцінки. URL: http://hromada.hu/2015/nom_129/publicistika/vijna.html (дата звернення 06.04.2024).
65. Російсько-українська війна 2014 року: причини, перебіг та політико-правові оцінки. URL: https://i.tyzhden.ua/content/photoalbum/2014/10_2014/17/26-42.pdf (дата звернення 12.04.2024)
66. Росія назвала нову мету війни – південь України. Як змінювалися плани Кремля. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61186308> (дата звернення 15.04.2024).
67. Санкції проти Росії: чи був ефект? URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-38247744> (дата звернення 09.04.2024).

68. Санкції проти фізичних осіб, компаній та організацій. URL: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine/sanctions-against-individuals-companies-and-organisations_uk (дата звернення 20.04.2024).
69. Словник іншомовних слів за ред. О. С. Мельничука. — 2-е видання, випр. і доп. Київ: Головна редакція «Українська радянська енциклопедія» (УРЕ), 1985 — 966 с. URL: https://web.archive.org/web/20100905191816/http://ukrajintsine.narod.ru/slovnyk_meln/index.html (дата звернення 06.04.2024).
70. Статут Організації Об'єднаних Націй/Розділ VII/Стаття 51. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-7> (дата звернення 09.04.2024).
71. Сто днів знищення економіки Росії. URL: https://biz.censor.net/resonance/3320317/sto_dniv_znyshchennya_ekonomiky_rosiyi (дата звернення 10.04.2024).
72. Стратегія національної безпеки України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (дата звернення 01.04.2024).
73. Угода про вільну торгівлю між Україною і Європейським Союзом вступила в дію. URL: <https://www.ispc.org.ua/archives/2766> (дата звернення 15.04.2024).
74. У Німеччині висунули обвинувачення щодо експорту турбін Siemens до Криму. URL: <https://mind.ua/news/20271432-u-nimechchini-visunuli-obvinuvachennya-shchodo-eksportu-turbin-siemens-do-krimu> (дата звернення 09.04.2024).
75. Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-otrimala-status-kandidata-na-chlenstvo-v-yes> (дата звернення 10.04.2024).
76. Україна та ЄС планують продовжити «транспортний безвіз» до кінця червня 2025 року. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3874527->

ukraina-ta-es-planuut-prodovziti-transportnij-bezviz-do-kinca-cervna-2025-roku.html

(дата звернення 06.04.2024).

77. Україна. Швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення.

URL:

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099062823034041908/pdf/P18017401fe8430010af21016afb4ebc8c4.pdf> (дата звернення 09.04.2024).

78. Українським біженцям у ЄС продовжили статус до березня 2025 р.

URL: <https://www.holosameryky.com/a/7289917.html> (дата звернення 19.04.2024).

79. Фінансово-економічні наслідки війни. URL:

https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/550614_finansovoekonomichni_naslidki.html (дата звернення 20.04.2024).

80. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією

Північно-Атлантичного договору. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002#Text (дата звернення 15.04.2024).

81. Хронологія російсько-української війни: «гібридна» фаза. URL:

<https://armyinform.com.ua/2023/02/22/hronologiya-rosijsko-ukrayinskoyi-vijny-gibrydna-faza/> (дата звернення 10.04.2024).

82. Хронологія російсько-української війни: етапи відсічі вторгнення

РФ. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/02/24/hronologiya-rosijsko-ukrayinskoyi-vijny-etapy-vidsichi-vtorgnennya-rf/> (дата звернення 06.04.2024).

83. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин: Навчальний посібник. 3-тє вид. стереотипне. Львів: «Новий світ», 2006. 324 с.

84. Чому Росія хоче захопити Донбас і що буде робити далі. URL:

<https://www.bbc.com/ukrainian/features-61599607.amp> (дата звернення 09.04.2024).

85. Шепелєв М. А. Теорія міжнародних відносин: Підручник / М. А.

Шепелєв / Передм. Д. В. Табачника. К. : Вища шк., 2004. 622 с.

86. Шлях України до вступу до ЄС. URL: [https://eu-solidarity-](https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/ukraines-path-towards-eu-accession_uk)

[ukraine.ec.europa.eu/ukraines-path-towards-eu-accession_uk](https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/ukraines-path-towards-eu-accession_uk) (дата звернення 15.04.2024).

87. Що таке екоцид: коротко і головне про законодавство та приклади. URL: <https://suspilne.media/culture/501604-so-take-ekocid-korotko-i-golovne-pro-zakonodavstvo-ta-prikladi/> (дата звернення 10.04.2024).
88. Як ЄС підтримує Україну: від санкцій до військової та гуманітарної допомоги. URL: <https://euneighbourseast.eu/uk/news/explainers/yak-yes-pidtrymuje-ukrayinu-vid-sankcij-do-vijskovoyi-ta-gumanitarnoyi-dopomogy/> (дата звернення 01.04.2024).
89. 10 років війни в Україні: хронологія, найвизначніші події, трагедії та перемоги. URL: <https://vikna.tv/dlia-tebe/vijna-v-ukrayini/10-rokiv-rosijsko-ukrayinskoyi-vijny-hronologiya-podij/> (дата звернення 01.04.2024).
90. 143 - "за", 5 - "проти". Генасамблея ООН підтримала резолюцію, що засуджує російські спроби анексії українських земель. URL: <https://www.holosameryky.com/a/genasambleya-pidtrymala-rezoluciu-onn/6787286.html> (дата звернення 01.05.2024).
91. 2014 – офіційно проголошено про початок Антитерористичної операції на сході України. URL: <https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/kviten/14/2014-oficiyno-ogolosheno-pro-pochatok-antyterorystychnoyi-operaciyi-na-shodi-ukrayiny> (дата звернення 01.04.2024).
92. 2024: UN Humanitarian Forecasts for Ukraine. URL: <https://unric.org/en/2024-un-humanitarian-forecasts-for-ukraine/> (date of application 10.04.2024).
93. Collective defence and Article 5 URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_110496.htm?selectedLocale=en (date of application 09.04.2024).
94. Deep state map. Ukraine. URL: <https://deepstatemap.live/#6/49.438/32.053> (date of application 15.04.2024).
95. Dmytro Kuleba: Ukraine believes the decision of 2008 Bucharest Summit to grant NATO membership to our country will be fulfilled. URL: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/ukrayina-vihodit-z-togo-shcho-rishennya->

[buharestskogo-samitu-2008-roku-shchodo-chlenstva-nashoyi-derzhavi-v-nato-bude-vikonane-dmitro-kuleba](#) (date of application 09.04.2024).

96. European Council conclusions on Russia's unprovoked and unjustified military aggression against Ukraine. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/02/24/european-council-conclusions-24-february-2022/> (date of application 06.04.2024).

97. European Peace Facility (EPF). URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/european-peace-facility-epf_en (date of application 01.04.2024).

98. Functions and powers of the General Assembly. URL: <https://www.un.org/en/ga/about/background.shtml> (date of application 20.04.2024).

99. General Assembly Adopts Resolution Calling upon States Not to Recognize Changes in Status of Crimea Region URL: <https://press.un.org/en/2014/ga11493.doc.htm> (date of application 30.04.2024).

100. Not Contributing Enough? A Summary of European Military and Development Assistance to Ukraine Since 2014. URL: <https://www.csis.org/analysis/not-contributing-enough-summary-european-military-and-development-assistance-ukraine-2014> (date of application 15.04.2024).

101. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights Report on the human rights situation in Ukraine 15 June 2014. URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Countries/UA/HRMMUReport15June2014.pdf> (date of application 01.04.2024).

102. Op-Ed: How NATO Is Helping Ukraine. URL: <https://ip-quarterly.com/en/op-ed-how-nato-helping-ukraine> (date of application 09.04.2024).

103. Rede von Bundeskanzlerin Angela Merkel anlässlich der 51. Münchner Sicherheitskonferenz. URL: <https://www.bundeskanzler.de/bk-de/aktuelles/rede-von-bundeskanzlerin-angela-merkel-anlaesslich-der-51-muenchner-sicherheitskonferenz-397814> (date of application 01.04.2024).

104. Russia's Ukraine invasion highlights the need for fundamental UN reform. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/russias-ukraine->

[invasion-highlights-the-need-for-fundamental-un-reform/](#) (date of application 15.04.2024).

105. Russian Military Objectives and Capacity in Ukraine Through 2024. URL: <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/russian-military-objectives-and-capacity-ukraine-through-2024> (date of application 01.04.2024).

106. Sanctions on dual-use goods. URL: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine/sanctions-dual-use-goods_en (date of application 15.04.2024).

107. Statement of the heads of state or government, meeting in Versailles, on the Russian military aggression against Ukraine. 2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/03/11/statement-of-the-heads-of-state-or-government-on-the-russian-aggression-against-ukraine-10-03-2022/> (date of application 06.04.2024).

108. The sanctions against Russia are working. 2022. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/sanctions-against-russia-are-working_en?s=232 (date of application 08.04.2024).

109. United nations security council. URL: <https://www.un.org/securitycouncil/> (date of application 01.04.2024).

110. War in Ukraine. URL: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ukraine> (date of application 01.04.2024).

111. What is the Security Council? URL: <https://www.un.org/securitycouncil/content/what-security-council> (date of application 15.04.2024).

112. Why do International Organizations Exist? URL: <https://businessdiplomacy.net/why-do-international-organizations-exist/> (date of application 09.04.2024).

113. Workings of the General Assembly. URL: <https://www.un.org/en/ga/> (date of application 20.04.2024).